

**Geschiedenis,
Internationale Betrekkingen,
en Europese Studies**

**Faculteit Geesteswetenschappen,
Universiteit Utrecht**

Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: 030 230 3100
Fax: 030 230 3129
E-mail: info@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q319

© 2012 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUD

Rapport over de bacheloropleiding Geschiedenis en de masteropleidingen Geschiedenis en Internationale Betrekkingen van de Universiteit Utrecht.....	5
Administratieve gegevens van de opleidingen	5
Administratieve gegevens van de instelling.....	6
Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	6
Samenstelling van de commissie.....	6
Werkwijze van de commissie.....	7
Bijzonderheden van het bezoek aan de Universiteit Utrecht	8
Samenvattend oordeel van de commissie.....	11
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	17
Bijlagen.....	37
Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie.....	39
Bijlage 2: Domeinspecifiek referentiekader.....	43
Bijlage 3: Beoogde eindkwalificaties	49
Bijlage 4: Overzicht van de programma's.....	53
Bijlage 5: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	59
Bijlage 6: Bezoekprogramma.....	65
Bijlage 7: Bestudeerde afstudeerscripties en documenten.....	69
Bijlage 8: Onafhankelijkheidsverklaringen.....	71

Dit rapport is vastgesteld op 25 november 2013

Rapport over de bacheloropleiding Geschiedenis en de masteropleidingen Geschiedenis en Internationale Betrekkingen van de Universiteit Utrecht

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO.

Administratieve gegevens van de opleidingen

Bacheloropleiding Geschiedenis

Naam van de opleiding: Geschiedenis
CROHO-nummer: 56034
Niveau van de opleiding: bachelor
Oriëntatie van de opleiding: wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten: 180 EC
Afstudeerrichtingen:
Locaties: Utrecht
Varianten: voltijd, deeltijd
Vervaldatum accreditatie: 31-12-2014

Masteropleiding Geschiedenis

Naam van de opleiding: Geschiedenis
CROHO-nummer: 66034
Niveau van de opleiding: master
Oriëntatie van de opleiding: wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten: 60 EC
Afstudeerrichtingen: Cultuurgeschiedenis; Politiek en maatschappij in historisch perspectief
Locatie: Utrecht
Varianten: voltijd, deeltijd
Vervaldatum accreditatie: 31-12-2014

Masteropleiding Internationale Betrekkingen

Naam van de opleiding: Internationale Betrekkingen
CROHO-nummer: 60734
Niveau van de opleiding: master
Oriëntatie van de opleiding: wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten: 60 EC
Afstudeerrichtingen: Internationale betrekkingen in historisch perspectief, Conflict Studies and Human Rights
Locatie: Utrecht
Variant: voltijd
Vervaldatum accreditatie: 31-12-2014

Het bezoek van de visitatiecommissie Geschiedenis, Internationale Betrekkingen en Europese Studies aan de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Utrecht vond plaats op 22 en 23 april 2013.

Administratieve gegevens van de instelling

Naam van de instelling:	Universiteit Utrecht
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

De vereiste kwantitatieve gegevens over de opleidingen zijn opgenomen in Bijlage 5.

Samenstelling van de commissie

De commissie voor de clusterbeoordeling Geschiedenis, Internationale Betrekkingen en Europese Studies is samengesteld uit totaal acht commissieleden:

- Prof. dr. Marjan Schwegman (voorzitter), hoogleraar Politiek en Cultuur in de lange twintigste eeuw, Universiteit Utrecht en directeur NIOD;
- Harmen Bredeveld MSc., student bacheloropleiding Geschiedenis, Universiteit Leiden;
- Prof. dr. Luc François, hoogleraar Contemporaine Geschiedenis en oud-directeur Onderwijsaangelegenheden, Universiteit Gent;
- Dr. Amanda Kluvel, universitair hoofddocent en opleidingsdirecteur bachelor Cultuurwetenschappen / Arts & Culture, Universiteit Maastricht;
- Prof. dr. Jan Orbie, universitair hoofddocent EU External Relations, Universiteit Gent;
- Anne Stickers, student bacheloropleiding Internationale Betrekkingen, Rijksuniversiteit Groningen;
- Dr. Ulrich Tiedau, senior lecturer in modern Low Countries history and society, University College London;
- Prof. Ingeborg Tömmel, emeritus hoogleraar International and European Politics, Universiteit van Osnabrück.

Prof. dr. Jan van Herwaarden, emeritus hoogleraar Middeleeuwse Geschiedenis van Erasmus Universiteit Rotterdam, trad op als referent van de commissie voor de vroegmoderne Geschiedenis. Hij heeft inhoudelijke bijdragen geleverd ter voorbereiding op de visitatiebezoeken van de opleidingen Geschiedenis van de Universiteit Leiden, de Radboud Universiteit Nijmegen, de Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit Utrecht, de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit. Hij is niet betrokken geweest bij de oordeelsvorming van de commissie en de totstandkoming van de rapportages.

Voor ieder bezoek werd op basis van expertise en beschikbaarheid, en het voorkomen van eventuele belangenconflicten, een (sub)commissie samengesteld, bestaande uit zes commissieleden. Amanda Kluvel werd voor de bezoeken aan de Universiteit Maastricht en de Universiteit van Amsterdam vervangen door Ingeborg Tömmel. In plaats van Anne Stickers nam Harmen Bredeveld deel aan het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Coördinator van de clustervisitatie Geschiedenis, IB en Europese Studies was drs. Trees Graas, medewerker van QANU. Zij trad eveneens op als secretaris tijdens het bezoek van de commissie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Muriel Jansen trad op als secretaris van de commissie tijdens de bezoeken aan Universiteit Leiden, de Radboud Universiteit Nijmegen, de Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit Maastricht en Universiteit Utrecht. Bij de bezoeken aan de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit trad dr. ir. Hugo Verheul op als secretaris. Voor de rapportage voor de Universiteit Leiden heeft drs. Linda te Marvelde een bijdrage geleverd. Drs. Melissa Frederik leverde een bijdrage aan de rapportages van de Universiteit Utrecht en de Rijksuniversiteit Groningen.

De curricula vitae van de leden van de commissie zijn opgenomen in Bijlage 1.

Werkwijze van de commissie

Voorbereiding

Op 18 oktober 2012 hield de commissie haar formele startvergadering. Tijdens de startvergadering werd de commissie geïnstrueerd en werd het Domeinspecifieke Referentiekader Geschiedenis, IB en Europese Studies besproken. Het Domeinspecifieke Referentiekader is opgenomen in Bijlage 2.

Bij ontvangst van de kritische reflecties werden deze door de coördinator gecontroleerd op kwaliteit en compleetheid van informatie. Nadat de kritische reflecties in orde waren bevonden, zijn deze doorgestuurd aan de commissieleden. De commissieleden en de referent namen de kritische reflecties door en formuleerden vragen die aan de secretaris werden toegestuurd. De secretaris compileerde de vragen per onderwerp en/of gespreksgreemium. Eventuele additionele vragen van de commissieleden werden aan de opleidingen toegestuurd met het verzoek om een reactie. Naast de kritische reflecties lazen de commissieleden en de referent gezamenlijk minimaal vijftien scripties per opleiding.

Visitatiebezoeken

Tijdens de voorbereidende vergadering van ieder bezoek werd de visitatie concreet voorbereid en zijn afspraken gemaakt over de taakverdeling op grond van inhoudelijke expertise. De commissie wenst te benadrukken dat zij in haar geheel verantwoordelijk is voor de oordeelsvorming en het eindrapport.

Voorafgaand aan ieder bezoek maakte de coördinator een conceptprogramma voor de (dag)indeling van het bezoek. Dit concept werd in samenspraak tussen de voorzitter, de coördinator en de contactpersoon van de betreffende universiteit aangepast aan de specifieke situatie van de opleiding(en). Tijdens de bezoeken is gesproken met een (representatieve) vertegenwoordiging van het faculteitsbestuur, het opleidingsbestuur, de afgestudeerden, de opleidingscommissie, en de examencommissie. Daarnaast werd per opleiding gesproken met student- en docentvertegenwoordigers van de beoordeelde opleidingen. Op verzoek van de commissie heeft de opleiding gesprekspartners geselecteerd binnen de door de commissie aangegeven kaders. De commissie heeft met studenten uit alle studiejaar gesproken en met kern-docenten en begeleiders uit de diverse disciplines binnen de te visiteren opleiding(en). Voorafgaand aan het bezoek heeft de commissie een overzicht ontvangen van de gesprekspartners en ingestemd met de door de opleiding gemaakte selectie. Een overzicht van het programma met alle gesprekspartners is opgenomen als Bijlage 6.

Tijdens ieder bezoek bestudeerde de commissie het ter inzage gevraagde materiaal en gaf zij gelegenheid tot een spreekuur ten behoeve van studenten en docenten die zich voorafgaand aan het bezoek hadden aangemeld.

De commissie heeft het laatste deel van het bezoek gebruikt voor een discussie over de beoordeling van de opleidingen en de voorbereiding op de mondelinge rapportage. Aan het einde van elk bezoek heeft de voorzitter in een mondelinge rapportage de eerste bevindingen van de commissie gepresenteerd. Daarbij ging het steeds om een aantal algemene waarnemingen en eerste indrukken per opleiding.

De coördinator was aanwezig bij de eindvergadering van de bezoeken, enerzijds om de bevindingen van de voorgaande bezoeken in te brengen, en anderzijds om de commissie te attenderen op haar wijze van oordelen. Er heeft regelmatig overleg plaatsgevonden tussen de coördinator en de secretarissen om de beoordelingen op elkaar af te stemmen.

Rapportages

De secretaris heeft op basis van de bevindingen van de commissie, per instelling, een conceptrapport opgesteld. Het conceptrapport is voorgelegd aan de commissieleden die bij het bezoek aanwezig waren. Na vaststelling van het conceptrapport is dit aan de betrokken faculteit voorgelegd ter toetsing van feitelijke onjuistheden. Het commentaar van de opleidingen is met de voorzitter en, indien nodig, met de overige commissieleden besproken. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld.

Bijzonderheden van het bezoek aan de Universiteit Utrecht

Het bezoek aan de Universiteit Utrecht vond plaats op 22 en 23 april 2013 in Utrecht. Het programma van het bezoek is te vinden in Bijlage 6. Van het spreekuur is geen gebruik gemaakt.

De commissie die de bacheloropleiding Geschiedenis en de masteropleiding Geschiedenis en de masteropleiding Internationale Betrekkingen van de Universiteit Utrecht beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. Marjan Schwegman (voorzitter), hoogleraar Politiek en Cultuur in de lange twintigste eeuw, Universiteit Utrecht en directeur NIOD;
- Prof. dr. Luc François, hoogleraar Contemporaine Geschiedenis en oud-directeur Onderwijsaangelegenheden, Universiteit Gent;
- Dr. Amanda Kluvel, universitair hoofddocent en opleidingsdirecteur bachelor Cultuurwetenschappen / Arts & Culture, Universiteit Maastricht;
- Prof. dr. Jan Orbie, universitair hoofddocent EU External Relations, Universiteit Gent;
- Dr. Ulrich Tiedau, senior lecturer in modern Low Countries history and society, University College London;
- Anne Stickers, student bacheloropleiding Internationale Betrekkingen, Rijksuniversiteit Groningen.

De commissie werd ondersteund door Muriel Jansen.

Het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht en de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hebben ingestemd met de samenstelling van de commissie voor de beoordeling van de genoemde opleidingen.

Om het gerealiseerde eindniveau van de opleidingen te bepalen hebben de coördinator en voorzitter van de visitatiecommissie per opleiding 25 scripties geselecteerd. De commissie heeft per opleiding minimaal 15 scripties voorafgaand, tijdens en na afloop van de visitatie beoordeeld. Er werd een representatieve selectie gemaakt uit een lijst van afgestudeerden van de laatste twee voltooide studiejaar. Hierbij is rekening gehouden met een spreiding in cijfers en afstudeerrichtingen (zie Bijlage 7).

Voor de visitatie heeft de commissie inzage gevraagd in de organisatie, de inhoud, de toetsing en de evaluatie van de volgende cursussen:

Bacheloropleiding Geschiedenis

- Introductie Oudheid (niveau 1)
- Moderne Geschiedenis (niveau 1)
- Global Economic History (niveau 2)
- Onderzoeksseminar II (niveau 2)
- Grondslagen van de geschiedwetenschap (niveau 3)
- New Light on the Dark Ages (niveau 1)

Masteropleiding Geschiedenis

- Theorie van de cultuurgeschiedenis (MA Cultuurgeschiedenis)
- Onderzoeksseminar cultuurgeschiedenis deel 2 'De macht van cultuur' (MA Cultuurgeschiedenis)
- Historical Developments 2 (MA Politiek en Maatschappij in Historisch Perspectief)
- Theme cursus 2 'Imagining the self and the other: Concepts of identity and alterity in European Culture' (MA Cultuurgeschiedenis)
- The Welfare State (MA Politiek en Maatschappij in Historisch Perspectief; praktijkgerichte variant)

Masteropleiding Internationale Betrekkingen

- Wereldsystemen en Statenstelsel (MA Internationale Betrekkingen in historisch perspectief)
- Verdiepingscursus (MA Internationale Betrekkingen in historisch perspectief)
- Conflict Politics & Policies (MA Conflict Studies and Human Rights)
- Literature Review (MA Conflict Studies and Human Rights)
- Preparing Social Research (part 2) (MA Conflict Studies and Human Rights)

Daarnaast had de commissie inzage in het toetsmateriaal van alle overige cursussen van de opleidingen. Tijdens het bezoek bestudeerde de commissie de kwaliteit van het cursusmateriaal, de studentevaluaties, de toetsen en de praktische onderwijsprogramma's van deze cursussen in detail.

Beslisregels

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (versie van november 2011) heeft de commissie de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden en de opleiding als geheel gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen.

Voldoende

De opleiding voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont over de volle breedte een acceptabel niveau.

Goed

De opleiding steekt systematisch en over de volle breedte uit boven de gangbare basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch en over de volle breedte ver uit boven de gangbare basiskwaliteit en geldt als een (inter)nationaal voorbeeld.

Uitgangspunt van de beoordeling is ‘voldoende’, waarbij de standaard, of de opleiding, voldoet aan de gestelde criteria. In de ogen van de commissie kan zij het oordeel ‘voldoende’ toekennen, ook wanneer zij kritische opmerkingen heeft gemaakt. Het is dan wel noodzakelijk dat tegenover de kritische opmerkingen positieve observaties staan.

Samenvattend oordeel van de commissie

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Geschiedenis en Europese Studies over de bachelor- en masteropleiding Geschiedenis, en de masteropleiding Internationale Betrekkingen van de Universiteit Utrecht. De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de zelfevaluatie, aanvullende informatie naar aanleiding van vooraf geformuleerde vragen van de commissie, informatie uit de gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde bacheloreindwerkstukken en masterscripties, en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar waren. De commissie heeft voor de drie opleidingen zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, concludeert de commissie dat de bacheloropleiding Geschiedenis niet voldoet aan de eisen voor basiskwaliteit die een voorwaarde zijn voor heraccreditatie, en adviseert zij dat de opleiding een herstelperiode van één jaar krijgt om de geconstateerde tekortkomingen te herstellen. De commissie concludeert dat de masteropleidingen Geschiedenis en Internationale Betrekkingen wel voldoen aan de eisen voor basiskwaliteit die voorwaarde zijn voor heraccreditatie.

Bacheloropleiding Geschiedenis

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

voldoende

De bacheloropleiding Geschiedenis van de Universiteit Utrecht heeft het profiel van een wetenschappelijke, disciplinaire opleiding. De doelstellingen en beoogde eindkwalificaties geven aan dat studenten na een succesvolle afronding van de opleiding kennis en inzicht hebben van het vakgebied geschiedenis alsmede de theoretische en methodologische grondslagen van de geschiedschrijving. De opleiding beoogt daarnaast de ontwikkeling van algemene academische competenties. Beoogde eindkwalificaties benoemen daarnaast enkele competenties die specifiek verband houden met het functioneren van afgestudeerden op de arbeidsmarkt, zoals het op professionele wijze kunnen toepassen van opgedane kennis en in staat zijn om praktijkvragen met behulp van theoretisch en empirisch onderzoek te interpreteren en te beantwoorden. De commissie is tot de conclusie gekomen dat de beoogde eindkwalificaties voldoen aan de randvoorwaarden zoals die zijn beschreven in het domeinspecifiek referentiekader. Tevens heeft de commissie vastgesteld dat de doelstellingen en beoogde eindkwalificaties qua niveau en oriëntatie voldoen aan de eisen die worden gesteld aan een academische bacheloropleiding. De commissie is wel van mening dat de beoogde eindkwalificaties weinig profilerend zijn. De commissie suggereert dan ook om de profilering van de eindkwalificaties van de bacheloropleiding verder vorm te geven.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

voldoende

Het programma van de bacheloropleiding Geschiedenis (drie jaar, 180 EC) bestaat uit een major met een totale studielast van 135 EC en een profileringsruimte van 45 EC. Het eerste jaar bestaat geheel uit verplichte vakken binnen de major. Vijf eerstejaarsvakken van ieder 7,5 EC geven een chronologisch overzicht van de geschiedenis. Daarnaast bestaat het eerste jaar uit de vakken Inleiding Geschiedwetenschap, Wereldgeschiedenis en Onderzoeksseminar I (alle 7,5 EC). Het tweede jaar bestaat uit de verplichte vakken Grondslagen van de geschiedwetenschap (7,5 EC) en Onderzoeksseminar II (15 EC). De resterende 37,5 EC bestaat uit keuzeruimte binnen de major en profileringsruimte. Het derde jaar bestaat uit profileringsruimte en keuzeruimte in de major van in totaal 45 EC en de module Onderzoeksseminar III (15 EC). In de laatste 7,5 EC van deze module schrijven studenten hun bacheloreindwerkstuk, waarin de student de vaardigheid demonstreert om wetenschappelijk te denken, te argumenteren en te rapporteren.

De commissie heeft vastgesteld dat het curriculum in voldoende mate aansluit op de beoogde eindkwalificaties. De commissie heeft waardering voor het niveau van de gebruikte studiematerialen en de gehanteerde werk- en toetsvormen en voor de wijze waarop studenten academische vaardigheden opdoen in de onderzoeksseminars. Wel is de commissie van mening dat de voorbereiding op de beroepspraktijk een grotere plaats in het programma moet krijgen. Verder geeft de huidige situatie onvoldoende garanties dat studenten een coherent programma samenstellen met duidelijke leerlijnen.

De commissie heeft waardering voor de aandacht voor wetenschappelijk onderzoek in de opleidingen en heeft vastgesteld dat het onderwijs dicht op het onderzoek van de docenten ligt. Het onderwijs wordt verzorgd door gemotiveerde en betrokken docenten. Wel vraagt de commissie aandacht voor de hoge werkdruk van de stafleden bij de bacheloropleiding. De commissie heeft verder vastgesteld dat de opleidings specifieke kwaliteitszorg voor beide opleidingen adequaat functioneert.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties **onvoldoende**

De commissie heeft de kwaliteit van de toetsing geanalyseerd en vastgesteld dat deze voldoende is. De toetsen in de opleiding zijn voldoende gevarieerd en sluiten aan op de leerdoelen van de cursussen. De toetsen laten een toenemende complexiteit zien. Studenten worden in het algemeen goed geïnformeerd over beoordelingscriteria en toetsprocedures. Dit geldt echter niet voor de beoordeling van de cursus Onderzoekseminar III, waar het bacheloreindwerkstuk deel van uitmaakt. De criteria en wijze van beoordelen van deze cursus zijn onvoldoende transparant en consistent. De visitatiecommissie heeft bovendien vastgesteld dat de examencommissie van de bacheloropleiding onvoldoende proactief en systematisch te werk gaat om haar wettelijke rol als verantwoordelijke voor de kwaliteit van toetsing adequaat in te vullen.

De commissie heeft volgens het vastgelegde protocol een selectie van bacheloreindwerkstukken beoordeeld en op basis daarvan vastgesteld dat het gerealiseerde eindniveau van de bacheloropleiding niet in alle gevallen gegarandeerd kan worden.

Op basis van bovenstaande conclusies, waarbij het gerealiseerde eindniveau een doorslaggevende rol speelt, beoordeelt de commissie de bacheloropleiding op standaard 3 met een onvoldoende. De commissie beveelt aan dat de opleiding een herstelperiode van een jaar krijgt. Hierin moet het gerealiseerde eindniveau in de bacheloreindwerkstukken verhoogd worden zodat het voldoet aan de beoogde eindtermen van de opleiding. Verder moet de beoordeling van de bacheloreindwerkstuk consistent en transparant worden gemaakt.

De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Geschiedenis:

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	onvoldoende
Algemeen eindoordeel	onvoldoende

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

voldoende

De masteropleiding Geschiedenis in Utrecht bestaat uit het programma Cultuurgeschiedenis en het programma Politiek en maatschappij in historisch perspectief. De opleiding beoogt om afgestudeerden grondige kennis van (vroeg)moderne geschiedenis te laten verwerven, waarbij de nadruk bij het masterprogramma 'Politiek en maatschappij in historisch perspectief' ligt op het verklaren van de ontwikkeling van instituties op lokaal, nationaal en Europees niveau en bij het programma Cultuurgeschiedenis op de Europese cultuurgeschiedenis. Naast het verwerven van grondige kennis over de theorie en methodologie van de geschiedenis beoogt de opleiding afgestudeerden in staat te stellen om (interdisciplinaire) theorieën op geschiedkundige vraagstukken toe te passen; om met bronnenmateriaal te werken; om van theoretische kennis te integreren in maatschappelijke vraagstukken met een historische component; en om mondelinge en schriftelijke vaardigheden om onderzoeksresultaten te kunnen presenteren aan zowel een academisch als een breder publiek.

De commissie heeft vastgesteld dat de doelstellingen en beoogde eindkwalificaties van de masteropleiding Geschiedenis van voldoende niveau zijn voor een masteropleiding en een duidelijke academische oriëntatie hebben. De commissie is positief over de aandacht die in de beoogde eindkwalificaties wordt besteed aan de ontwikkeling van professionele competenties, en heeft vastgesteld dat voor beide programma's in de masteropleiding duidelijke keuzes zijn gemaakt voor wat betreft de inhoudelijke profilering.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

voldoende

Het masterprogramma Cultuurgeschiedenis start met de verplichte modules Theorie van de Cultuurgeschiedenis (7,5 EC) en Onderzoeksseminar I: Cultuur en Macht (7,5 EC). Het tweede blok bestaat uit Onderzoeksseminar II (7,5 EC) en een Tutorial (7,5 EC), waarin kleine groepen studenten onder begeleiding van een docent geselecteerde literatuur bespreken. Het derde blok bestaat uit twee casuscursussen, waarin een specifiek cultuurhistorisch onderwerp verder wordt uitgediept. Het programma heeft twee afstudeervarianten. In de theoretische variant wordt het programma afgesloten met een masterthesis van 15 EC en in de praktijkgerichte variant met een stage en een afstudeerthesis. De student schrijft in de laatste variant een stageverslag waarin wordt gereflecteerd op de werkzaamheden en de bereikte doelen. Tijdens de stage voert de student ook een onderzoek uit, dat resulteert in de masterthesis.

Bij het masterprogramma Politiek en maatschappij in historisch perspectief bestaan de eerste twee blokken uit de modules Theoretische Verdieping 1 en 2 (7,5 EC), Historische Ontwikkelingen 1 en 2 (7,5 EC), en het Onderzoeksseminar (15 EC). Dit programma kent een theoretische en een praktijkgerichte afstudeervariant. In de theoretische variant start het afstuderen in blok 3 met een tutorial (7,5 EC). De masterthesis (22,5) wordt in blok 3 en 4 geschreven. De praktijkgerichte variant bestaat uit de cursus Welfare State (7,5 EC) in blok 3 en een gecombineerde onderzoeksstage en thesis (22,5 EC) in blok 3 en 4.

De masteropleiding Geschiedenis stelt studenten in staat om de beoogde eindkwalificaties te behalen. De commissie is tot de conclusie gekomen dat de structuur van de opleiding goed is en dat de leerdoelen, werkvormen en gebruikte literatuur passend en van voldoende niveau zijn. Wel beveelt de commissie aan te onderzoeken of de opleiding voldoende zwaar en uitdagend is, met name in de opdrachten en feedback van de docenten. De commissie is verder positief over de praktijkgerichte afstudeervariant en de aandacht voor professionele competenties in andere cursussen.

De commissie heeft waardering voor de aandacht voor wetenschappelijk onderzoek in de opleiding en heeft vastgesteld dat het onderwijs dicht op het onderzoek van de docenten ligt. Het onderwijs wordt verzorgd door gemotiveerde en betrokken docenten. De commissie heeft verder vastgesteld dat de opleidings specifieke kwaliteitszorg adequaat functioneert.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties **voldoende**

De commissie heeft de kwaliteit van de toetsing geanalyseerd en vastgesteld dat deze voldoende is. De toetsen in de opleiding zijn voldoende gevarieerd en sluiten aan op de leerdoelen van de cursussen. De toetsen laten een toenemende complexiteit zien. Studenten worden in het algemeen goed geïnformeerd over beoordelingscriteria en toetsprocedures.

De commissie heeft volgens het vastgelegde protocol een selectie van afstudeerscripties van de opleiding beoordeeld en op basis daarvan vastgesteld dat het gerealiseerde eindniveau van de masteropleiding voldoende is.

Op basis van bovenstaande conclusies, waarbij het gerealiseerde eindniveau een doorslaggevende rol speelt, beoordeelt de commissie de masteropleiding op standaard 3 met een voldoende.

De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Masteropleiding Geschiedenis:

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende

Algemeen eindoordeel	voldoende
----------------------	-----------

Masteropleiding Internationale Betrekkingen

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties **voldoende**

De masteropleiding Internationale Betrekkingen aan de Universiteit Utrecht positioneert zich als een multidisciplinaire opleiding, die specifiek ingaat op historische en hedendaagse internationale kwesties en hedendaags intra-statelijk geweld en conflictsituaties. De opleiding ambieert om deze thema's te bestuderen met behulp van historische en sociaalwetenschappelijke theorieën, en met aandacht voor de historische, politieke en maatschappelijke context. De opleiding beoogt studenten voor te bereiden op een beroep als analyticus en beleidsmedewerker met name bij gouvernementele en non-gouvernementele organisaties die zich bezighouden met internationale vraagstukken. Ook bereidt de opleiding studenten voor op een positie als wetenschappelijk onderzoeker op het gebied van internationale betrekkingen.

De doelstellingen en beoogde eindkwalificaties van de masteropleiding Internationale Betrekkingen zijn van voldoende niveau voor een masteropleiding en hebben een duidelijke academische oriëntatie. De commissie heeft vastgesteld dat voor beide programma's in de masteropleiding duidelijke inhoudelijke keuzes zijn gemaakt voor wat betreft de inhoudelijke profilering. Wel is de commissie van oordeel dat de oriëntatie op de beroepspraktijk en de ontwikkeling van professionele competenties verder moeten worden uitgewerkt in de beoogde eindkwalificaties.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

voldoende

De masteropleiding Internationale Betrekkingen wordt uitsluitend aangeboden als voltijdprogramma en omvat één jaar en 60 EC. Het masterprogramma Internationale betrekkingen in historisch perspectief begint met de verplichte cursussen Wereldsysteem en statenstelsel (7,5 EC) en Onderzoeksseminar (15 EC). De eerste helft van het programma wordt afgesloten met een Verdiepingscursus, die studenten kunnen selecteren uit een lijst van keuzevakken. De tweede helft van het programma bestaat uit een stage (15 EC) en het schrijven van een afstudeerscriptie (15 EC). De eerste helft van het masterprogramma Conflict Studies and Human Rights bestaat uit de modules Analysis of Contemporary Violent Conflict (6 EC), Conflict Politics and Policies (6 EC), Preparing Social Research Part 1 and 2 (totaal 6 EC), Conflict Human Rights Nexus (6 EC) en Literature Review (6 EC). De tweede helft (30 EC) loopt de student eventueel stage en schrijft hij de afstudeerscriptie.

De commissie heeft de onderwijsleeromgeving van de masteropleiding Internationale Betrekkingen bestudeerd en vastgesteld dat het curriculum een in voldoende mate aansluit op de beoogde eindkwalificaties. De commissie heeft waardering voor het niveau van de gebruikte studiematerialen en de gehanteerde werk- en toetsvormen, en voor de wijze waarop studenten academische vaardigheden opdoen in de onderzoeksseminars. Wel is de commissie van mening dat sommige onderdelen van de programma's zwaarder en uitdagender kunnen worden gemaakt voor de studenten. De commissie is verder positief over de doordachte opbouw van de opleiding en de aantrekkelijke stageplaatsen die in de programma's mogelijk worden gemaakt.

De commissie heeft waardering voor de aandacht voor wetenschappelijk onderzoek in de opleiding, en heeft vastgesteld dat het onderwijs dicht op het onderzoek van de docenten ligt. Het onderwijs wordt verzorgd door gemotiveerde en betrokken docenten. Wel vraagt de commissie aandacht voor de hoge werkdruk van de stafleden. De commissie heeft verder vastgesteld dat de opleidingsspecifieke kwaliteitszorg en de studiebegeleiding adequaat functioneert. Een punt van aandacht is de voorbereiding en begeleiding van studenten die voor hun stage of afstuderen afreizen naar conflictgebieden. De commissie vindt dat de opleiding meer kan doen voor de veiligheid van deze studenten.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

voldoende

De commissie heeft de kwaliteit van de toetsing geanalyseerd en heeft vastgesteld dat deze voldoende is. De toetsen in de opleiding zijn voldoende gevarieerd en sluiten aan op de leerdoelen van de cursussen. Studenten worden in het algemeen goed geïnformeerd over beoordelingscriteria en toetsprocedures. De visitatiecommissie heeft vastgesteld dat de examencommissie voldoende proactief en systematisch te werk gaat om haar wettelijke rol als verantwoordelijke voor de kwaliteit van toetsing adequaat in te vullen. De commissie heeft een selectie van afstudeerwerken volgens het vastgestelde protocol beoordeeld en is tot de conclusie gekomen dat het gerealiseerde eindniveau van de opleiding voldoende is.

Op basis van bovenstaande conclusies, waarbij het gerealiseerde eindniveau een doorslaggevende rol speelt, beoordeelt de commissie de masteropleiding op standaard 3 met een voldoende.

De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

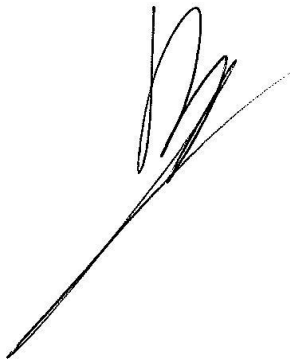
Masteropleiding Internationale Betrekkingen:

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende

Algemeen eindoordeel voldoende

De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 25 november 2013

prof. dr. M. Schwegman

drs. M.M. Frederik

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Bacheloropleiding Geschiedenis

Het Disciplineoverleg Letteren en Geschiedenis heeft een domeinspecifiek referentiekader vastgesteld voor de onderwijsvisitatie Geschiedenis, Europese Studies en Internationale Betrekkingen 2012-2013. De bacheloropleiding Geschiedenis van de Universiteit Utrecht heeft daarbinnen het profiel van een wetenschappelijke, disciplinaire opleiding. De doelstellingen en beoogde eindkwalificaties van de opleiding staan in de Onderwijs- en Examenregeling (bijlage 3), en geven aan dat studenten na een succesvolle afronding van de opleiding kennis en inzicht hebben van het vakgebied geschiedenis alsmede de theoretische en methodologische grondslagen van de geschiedschrijving. De opleiding beoogt daarnaast de ontwikkeling van algemene academische competenties ten aanzien van onder meer denken, handelen en communiceren, het gebruik van een relevant wetenschappelijk instrumentarium, en het hanteren van de specifieke disciplinaire kennis in een bredere wetenschappelijke, wetenschapsfilosofische en maatschappelijk/culturele context. De beoogde eindkwalificaties benoemen daarnaast enkele competenties die specifiek verband houden met het functioneren van afgestudeerden op de arbeidsmarkt, zoals het op professionele wijze kunnen toepassen van opgedane kennis en in staat zijn om praktijkvragen met behulp van theoretisch en empirisch onderzoek te interpreteren en te beantwoorden.

De commissie is tot de conclusie gekomen dat de beoogde eindkwalificaties voldoen aan de randvoorwaarden zoals die zijn beschreven in het domeinspecifiek referentiekader. Tevens heeft de commissie vastgesteld dat de doelstellingen en beoogde eindkwalificaties qua niveau en oriëntatie voldoen aan de eisen die worden gesteld aan een academische bacheloropleiding. Daarnaast heeft de commissie waardering voor het feit dat professionele competenties een plaats hebben gekregen in de beoogde eindkwalificaties.

De commissie is wel van mening dat de beoogde eindkwalificaties weinig onderscheidend zijn. De eindkwalificaties maken duidelijk dat het een opleiding tot historicus betreft, maar binnen het brede vakgebied van de geschiedenis worden geen specifieke accenten gelegd. In de praktijk ligt er een zwaartepunt bij contemporaine geschiedenis; dit is echter als gevolg van de pakketkeuze van de studenten binnen het totale aanbod en niet van een strategische keuze van de opleiding zelf. Ook in vergelijking met bacheloropleidingen geschiedenis aan andere Nederlandse universiteiten is het profiel van de Utrechtse opleiding weinig specifiek. De commissie beveelt dan ook aan om de eindkwalificaties van de bacheloropleiding inhoudelijk verder te profileren. De herziening van het curriculum, die in collegejaar 2013-2014 wordt geïmplementeerd, biedt hiertoe kansen. Hierin is het onderwijs namelijk in sterkere mate georganiseerd rondom inhoudelijke, diachrone thema's.

Masteropleiding geschiedenis

De masteropleiding Geschiedenis in Utrecht bestaat uit het programma Cultuurgeschiedenis en het programma Politiek en maatschappij in historisch perspectief. De opleiding beoogt om afgestudeerden grondige kennis van (vroeg)moderne geschiedenis te laten verwerven. De focus van het masterprogramma Politiek en maatschappij in historisch perspectief ligt op het verklaren van de ontwikkeling van instituties op lokaal, nationaal en Europees niveau. Het programma Cultuurgeschiedenis is gericht op de Europese cultuurgeschiedenis. Naast het verwerven van grondige kennis over de theorie en methodologie van de geschiedenis beoogt de opleiding afgestudeerden in staat te stellen om (interdisciplinaire) theorieën op geschiedkundige vraagstukken toe te passen; om met bronnenmateriaal te werken; om theoretische kennis te integreren in maatschappelijke vraagstukken met een historische component; en om mondelinge en schriftelijke vaardigheden te ontwikkelen die hen in staat stellen om onderzoeksresultaten te presenteren aan zowel een academisch als een breder publiek.

Beide programma's onderscheiden zich volgens het zelfevaluatierapport door de toepassing van theorieën uit de sociale en cultuurwetenschappen op de geschiedschrijving, de interdisciplinaire focus en de nauwe aansluiting tussen theorie en praktijk. Zo wordt in het programma Cultuurgeschiedenis specifieke aandacht besteed aan de *cultural turn* in interdisciplinair perspectief, gecombineerd met de toepassing van theoretische inzichten en de nadruk op cultureel erfgoed. Volgens de zelfevaluatie is dit profiel uniek voor Nederland. Ook voor het masterprogramma Politiek en maatschappij in historisch perspectief geldt volgens de zelfevaluatie dat er nergens een vergelijkbare opleiding bestaat. Dit programma wordt gekenmerkt door de nadruk op de oorsprong en effecten van instituties, aandacht voor lange termijn-ontwikkelingen, een comparatieve en theorie-gestuurde benadering en de combinatie van een historisch perspectief met methoden uit de sociale wetenschappen.

De commissie heeft de gezamenlijke eindkwalificaties van de masteropleiding Geschiedenis en de afzonderlijke eindkwalificaties van de masterprogramma's Cultuurgeschiedenis en Politiek en maatschappij in historisch perspectief bestudeerd in het licht van het domeinspecifiek referentiekader. De commissie heeft waardering voor de duidelijke doelstellingen van de programma's en de manier waarop de profielen van de masterprogramma's in de zelfevaluatie zijn gepositioneerd ten opzichte van andere Nederlandse opleidingen. In gesprekken met studenten, docenten en alumni heeft de commissie bovendien vastgesteld dat de geschetste profielen van de masterprogramma's worden herkend door de betrokken partijen. De beoogde eindtermen van de opleiding en de afzonderlijke programma's voldoen voor wat betreft niveau en oriëntatie aan de eisen die worden gesteld aan een academische masteropleiding. Ze stellen afgestudeerden in staat om zelfstandig wetenschappelijk onderzoek uit te voeren en toe te passen in een passende maatschappelijke en professionele context. Evenals bij de bacheloropleiding is de commissie positief over de specifieke aandacht die in de beoogde eindtermen wordt besteed aan de ontwikkeling van professionele competenties en de wijze waarop deze zijn uitgewerkt in de mogelijkheid voor studenten om een meer praktijkgericht afstudeerprogramma te volgen.

Wel is de commissie van mening dat de verschillen van beide masterprogramma's met geschiedkundige masteropleidingen aan andere Nederlandse universiteiten minder groot zijn dan het zelfevaluatierapport suggereert. Het gebruik van sociaalwetenschappelijke theorieën en methoden is een brede ontwikkeling in historisch onderzoek, die ook in andere masteropleidingen is terug te vinden. Hetzelfde geldt voor de inhoudelijke thema's die de twee masterprogramma's centraal stellen. De commissie vindt dit in principe niet bezwaarlijk, maar is wel van mening dat het uitvoeren van een benchmark zinvoller is als op realistische

wijze de overeenkomsten en verschillen met andere opleidingen en programma's wordt beschreven.

Masteropleiding Internationale Betrekkingen

De masteropleiding Internationale Betrekkingen aan de Universiteit Utrecht positioneert zich binnen het domeinspecifieke referentiekader als een multidisciplinaire opleiding, die specifiek ingaat op historische en hedendaagse internationale kwesties en hedendaags intra-statelijk geweld en conflictsituaties. De opleiding ambieert om deze thema's te bestuderen met behulp van historische en sociaalwetenschappelijke theorieën, en met aandacht voor de historische, politieke en maatschappelijke context. De opleiding beoogt studenten voor te bereiden op een beroep als analyticus en beleidsmedewerker met name bij gouvernementele en non-gouvernementele organisaties die zich bezighouden met internationale vraagstukken. Ook bereidt de opleiding studenten voor op een positie als wetenschappelijk onderzoeker op het gebied van internationale betrekkingen.

De doelstelling van de opleiding wordt in de zelfevaluatie als volgt verwoord: de opleiding heeft tot doel kennis, inzicht en vaardigheden aan te leren met betrekking tot de complexiteit en interdependentie van mondiale politieke, economische en culturele ontwikkelingen en inzicht te bieden in historische en hedendaagse internationale kwesties, instituties en academische paradigma's. De masteropleiding biedt twee programma's aan. Het masterprogramma Internationale betrekkingen in historisch perspectief legt de nadruk op een benadering van interstatelijke verhoudingen aan de hand van historisch bronnenonderzoek, terwijl het masterprogramma Conflict Studies and Human Rights zich richt op hedendaags intra-statelijk geweld en conflict met een nadruk op sociaalwetenschappelijk veldwerkonderzoek. Beide programma's hebben als doel om studenten te bekwalamen in het uitvoeren van kwalitatief bronnenonderzoek en een kritische beschouwing en positionering ten opzichte van de ontologische en epistemologische benaderingen in het vakgebied.

De commissie heeft de beoogde eindkwalificaties van de masteropleiding Internationale Bestrekkingen bestudeerd in het licht van het domeinspecifiek referentiekader. De commissie heeft waardering voor de duidelijke doelstellingen van de programma's en de manier waarop de profielen van de masterprogramma's in de zelfevaluatie zijn gepositioneerd ten opzichte van opleidingen aan andere Nederlandse en buitenlandse universiteiten. In gesprekken met studenten, docenten en alumni heeft de commissie bovendien vastgesteld dat de geschetste profielen van de masterprogramma's worden herkend door de betrokken partijen. De beoogde eindtermen van de opleiding voldoen voor wat betreft niveau en oriëntatie aan de eisen die worden gesteld aan een academische masteropleiding. Ze stellen afgestudeerden in staat om zelfstandig wetenschappelijk onderzoek uit te voeren en toe te passen in een passende maatschappelijke en professionele context.

Het valt de commissie wel op dat voor de afzonderlijke programma's geen aparte eindkwalificaties geformuleerd zijn in aanvulling op de eindkwalificaties van de opleiding als geheel. De commissie van mening dat de aansluiting bij de beroepspraktijk en de ontwikkeling van professionele competenties duidelijker naar voren kan komen in dergelijke beoogde eindkwalificaties. Verder onderschrijft de commissie de opvatting van de opleiding dat de raakvlakken van beide programma's de komende tijd verder uitgewerkt moeten worden. De commissie vindt het te rechtvaardigen dat de zelfevaluatie de programma's als complementair beschouwt omdat de één een internationaal en de ander een intra-statelijk perspectief heeft. Deze complementariteit kan in de ontwikkeling van een gezamenlijk profiel verder worden uitgewerkt, hetgeen de herkenbaarheid van de opleiding als geheel ten goede zou komen.

De commissie is echter wel van mening dat de verschillen van beide masterprogramma's met masteropleidingen aan andere Nederlandse universiteiten minder groot zijn dan het zelfevaluatierapport suggereert. De combinatie van historische en sociaalwetenschappelijke theorieën en methoden is een brede ontwikkeling in onderzoek op het gebied van internationale betrekkingen, en is ook in andere masteropleidingen terug te vinden. Hetzelfde geldt voor de inhoudelijke thema's die de twee masterprogramma's centraal stelt. De commissie vindt dit in principe niet bezwaarlijk, maar is wel van mening dat het uitvoeren van een benchmark zinvoller is als op realistische wijze de overeenkomsten en verschillen met andere opleidingen en programma's wordt beschreven.

Overwegingen

De commissie heeft vastgesteld dat de beoogde eindkwalificaties van de bacheloropleiding Geschiedenis voor wat betreft niveau en oriëntatie voldoen aan de eisen voor een academische historische opleiding op bachelorniveau. De commissie heeft waardering voor de beroepsgerichte competenties die zijn verwerkt in de eindkwalificaties, maar beveelt aan de doelstellingen en beoogde eindtermen van het programma inhoudelijk sterker te profileren.

De doelstellingen en beoogde eindkwalificaties van de masteropleiding Geschiedenis zijn van voldoende niveau voor een masteropleiding en hebben een duidelijke academische oriëntatie. De commissie is positief over de aandacht die in de beoogde eindkwalificaties wordt besteed aan de ontwikkeling van professionele competenties en heeft vastgesteld dat voor beide programma's in de masteropleiding duidelijke keuzes zijn gemaakt voor wat betreft de inhoudelijke profilering.

De doelstellingen en beoogde eindkwalificaties van de masteropleiding Internationale Betrekkingen zijn van voldoende niveau voor een masteropleiding en hebben een duidelijke academische oriëntatie. De commissie heeft vastgesteld dat voor beide programma's in de masteropleiding duidelijke inhoudelijke keuzes zijn gemaakt voor wat betreft de inhoudelijke profilering. Wel is de commissie van oordeel dat de oriëntatie op de beroepspraktijk en de ontwikkeling van professionele competenties verder moeten worden uitgewerkt in de beoogde eindkwalificaties.

Conclusie

Bacheloropleiding Geschiedenis: de commissie beoordeelt Standaard 1 als **voldoende**.

Masteropleiding Geschiedenis: de commissie beoordeelt Standaard 1 als **voldoende**.

Masteropleiding Internationale Betrekkingen: de commissie beoordeelt Standaard 1 als **voldoende**.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

De commissie heeft de onderwijsprogramma's van de drie opleidingen bestudeerd, inzage gehad in cursusmateriaal en notulen van relevante commissies, resultaten van onderwijsbeoordelingen en in de digitale leeromgeving. In deze standaard wordt eerst een korte beschrijving gegeven van de onderwijsprogramma's en de didactische uitgangspunten die aan de programma's ten grondslag liggen. Vervolgens worden de bevindingen van de commissie weergegeven met betrekking tot de inhoud en opbouw van de programma's, de vertaling van de eindkwalificaties in het onderwijs en het onderwijs in methodologie en wetenschappelijke vorming. Tot slot wordt kort aandacht besteed aan de staf, de opleidingsspecifieke kwaliteitszorg en studiebegeleiding.

De bachelor- en masteropleiding Geschiedenis worden in voltijd- en deeltijdvariant aangeboden. De bevindingen van de commissie hebben betrekking op beide varianten van beide opleidingen.

Didactische uitgangspunten

De Universiteit Utrecht heeft in 2002 een universiteitsbrede, integrale visie op het onderwijs vastgesteld. Deze visie en de uitwerking ervan wordt het Utrechts Onderwijsmodel genoemd. Uitgangspunten zijn onder meer het bevorderen van studiesucces van studenten doordat zij het maximale uit hun studie kunnen halen, het creëren van een *community* van docenten en studenten, het faciliteren van verschillen in talent en ambitie van studenten en het stimuleren van interdisciplinariteit. De faculteit Geesteswetenschappen streeft ernaar om persoonlijk en activerend onderwijs te bieden met een beredeneerde afwisseling van werkvormen. Studenten wordt volgens de zelfevaluatie verder een grote mate van keuzevrijheid geboden, waarbij zij in hun keuzes worden ondersteund door docenten en door een aanbod van gestructureerde keuzepakketten en duidelijke leerlijnen.

De commissie heeft het studiemateriaal van de opleidingen bestudeerd en het didactisch concept besproken met studenten en docenten. Op basis hiervan is de commissie tot de conclusie gekomen dat de universiteitsbrede onderwijsvisie en de uitwerking ervan in de bachelor- en masteropleiding Geschiedenis en de masteropleiding Internationale Betrekkingen aansluiten op het profiel en de eindtermen van de opleidingen. Studenten herkennen de studentgerichte onderwijsvisie en zijn tevreden over de feedback die zij ontvangen van de docenten. Ook het gebruik van activerende werkvormen in diverse modules wordt door studenten positief gewaardeerd. In deze opzichten vindt de commissie dat het didactisch concept in voldoende mate is uitgewerkt. De leerlijnen en vakkenpakketten worden besproken in het volgende onderdeel.

Opbouw en samenhang onderwijsprogramma's

De commissie heeft de beschrijving in de kritische reflectie bestudeerd en een steekproef genomen van cursussen uit iedere leerlijn en uit ieder studiejaar. Van deze cursussen heeft zij tijdens het bezoek inzage gekregen in al het cursusmateriaal: studiehandleidingen, literatuurlijsten, werkgroepopdrachten, toetsen met beoordelingsleutels en evaluatieresultaten. Daarnaast had zij toegang tot de digitale leeromgeving, waar zij inzage had in het cursusmateriaal van alle cursussen binnen de opleiding.

Bacheloropleiding Geschiedenis

Het programma van de bacheloropleiding Geschiedenis (drie jaar, 180 EC) bestaat uit een major met een totale studielast van 135 EC en een profileringsruimte van 45 EC. Het eerste jaar bestaat geheel uit verplichte vakken binnen de major. Vijf eerstejaarsvakken van ieder 7,5 EC geven een chronologisch overzicht van de geschiedenis. Daarnaast bestaat het eerste jaar uit de vakken Inleiding Geschiedwetenschap, Wereldgeschiedenis en Onderzoeksseminar I (alle 7,5 EC). Het tweede jaar bestaat uit de verplichte vakken Grondslagen van de geschiedwetenschap (7,5 EC) en Onderzoeksseminar II (15 EC). De resterende 37,5 EC bestaat uit keuzeruimte binnen de major en profileringsruimte. Het derde jaar bestaat uit profileringsruimte en keuzeruimte in de major van in totaal 45 EC en de module Onderzoeksseminar III (15 EC). In de laatste 7,5 EC van deze module schrijven studenten hun bacheloreindwerkstuk, waarin de student de vaardigheid demonstreert om wetenschappelijk te denken, te argumenteren en te rapporteren.

Aan de invulling van de keuzeruimte in de major en de profileringsruimte worden diverse eisen gesteld. Zo is er een lijst van aangewezen majorgebonden keuzeonderdelen waar de student uit kan kiezen. Verder moet tenminste 45 EC van de major en profileringsruimte worden ingevuld met vakken op gevorderd niveau, en moet de student zowel algemene themacursussen als specifieke casuscursussen volgen. Studenten worden begeleid door docenten en tutoren in het samenstellen van hun programma.

De commissie heeft het vastgesteld dat de structuur van het programma en het cursusaanbod de studenten in staat stelt om de beoogde eindkwalificaties te behalen. De commissie is positief over de indeling van het cursusaanbod in de drie niveaus inleidend, verdiepend en gevorderd. Op deze wijze is er een opbouw gerealiseerd in moeilijkheidsgraad en de vereiste mate van zelfstandig werken door de student. Een analyse van cursusomschrijvingen wees uit dat de verschillende niveaus ook herkenbaar zijn in de leerdoelen en toetsvormen van de cursussen. De commissie heeft tevens geconstateerd dat de cursusomschrijvingen helder en volledig zijn, met een duidelijke toelichting van leerdoelen, werk- en toetsvormen. Gelet op de grote mate van keuzevrijheid van de studenten is het ook van groot belang dat de cursusomschrijvingen van hoge kwaliteit zijn.

De commissie is verder positief over de inhoud en de didactische opzet van de bestudeerde cursussen. De gebruikte literatuur is relevant en van hoog academisch niveau, en de gehanteerde werk- en toetsvormen zijn voldoende gevarieerd en passend bij de leerdoelen van de cursussen. Bij de cursus Global Economic History moeten studenten bijvoorbeeld in groepjes een presentatie voorbereiden over verschillende thema's, wat een goede manier is om te oefenen in het uitvoeren van en communiceren over kleinere onderzoeksprojecten. Ook de opdracht in Onderzoeksseminar II om in internationale tijdschriften te zoeken naar bronnen over beeldvorming van Europa vond de commissie bijvoorbeeld bijzonder relevant en inspirerend.

De commissie heeft echter geconstateerd dat de uitvoering van het programma op een aantal punten te wensen overlaat. Gesprekken met studenten en evaluaties wezen uit dat bij sommige cursussen de feedback van docenten tegenviel en de interactie tussen student en docent minder intensief was dan verwacht. Dit geldt bijvoorbeeld voor het bovengenoemde vak Global Economic History, waar studenten een grotere inbreng van de docenten hadden verwacht. Omdat dit vak door studenten als moeilijk wordt beschouwd is feedback en interactie volgens de commissie noodzakelijk. Bij andere cursussen waren de groepen te groot om alle studenten in de gelegenheid te stellen actief te participeren in discussies. De commissie betreurt dit, temeer omdat deze zaken werden geconstateerd in zogenaamde casuscursussen: intensieve cursussen waarin primair met werkgroepen wordt gewerkt.

De commissie is verder kritisch over de grote mate van keuzevrijheid die studenten hebben bij het invullen van hun programma. Feitelijk is in het huidige programma slechts één thematische leerlijn te herkennen, namelijk de onderzoeksseminars. Voor het overige worden eisen gesteld aan het type en het niveau van de gekozen cursussen en worden studenten begeleid in het selecteren van cursussen. De commissie is van mening dat dit onvoldoende garanties biedt dat studenten ook een inhoudelijk samenhangend programma opstellen met een duidelijk profiel. Hierdoor wordt het voor hen moeilijker om de eindkwalificaties te behalen, en ook om zich voor te bereiden op een vervolgopleiding of een positie op de arbeidsmarkt te verwerven. De commissie heeft dan ook met instemming kennis genomen van het herziene bachelorprogramma, dat vanaf collegejaar 2013-2014 geïmplementeerd wordt. Dit programma kent duidelijker leerlijnen en minder vrijheden in de invulling van het programma. Het sluit daarmee naar het oordeel van de commissie beter aan op de facultaire onderwijsvisie, die stelt dat studenten een grote mate van vrijheid moeten hebben bij het invullen van hun programma, maar daarin ondersteund worden door goede studiebegeleiding en heldere leerlijnen.

De academische vaardigheden van de studenten worden primair ontwikkeld in de cursussen Onderzoeksseminar I, II en III. In het onderzoeksseminar I voeren studenten zelf een klein onderzoeksproject uit, waarvoor zij een probleemstelling formuleren en zelfstandig zoeken naar wetenschappelijke literatuur. Reflectie op eigen onderzoekstactieken en het leren van academische schrijfmethoden zijn centrale leerdoelen in deze cursus. Onderzoeksseminar II beoogt studenten verder te trainen in het schrijven van academische teksten en het doen van onderzoek met behulp van primaire bronnen. Daarnaast wordt in deze cursus ingegaan op de wetenschappelijke discussies in relatie tot de positionering in theoretische en historiografische debatten. In Onderzoeksseminar III komen dezelfde thema's aan de orde, maar wordt van studenten een grotere mate van zelfstandigheid verwacht in de theoretische positiebepaling, methodologische opzet en uitvoering en wetenschappelijke rapportage van het onderzoek. Het schrijven van het bacheloreindwerkstuk is onderdeel van deze cursus. Op meer theoretisch niveau komen academische vaardigheden ook aan de orde in de cursussen Inleiding Geschiedwetenschap en Grondslagen van de Geschiedenis, waar studenten vertrouwd worden gemaakt met de theoretische en historiografische debatten in hun wetenschappelijke en maatschappelijke context.

De commissie heeft de opzet van deze cursussen bestudeerd en besproken met studenten en docenten, en is tot de conclusie gekomen dat deze cursussen een duidelijke opbouw hebben en studenten in voldoende mate in staat stellen om academische vaardigheden op bachelorniveau te ontwikkelen. De commissie vindt het verder positief dat de docenten in de onderzoeksseminars ook ingaan op hun eigen onderzoek en studenten de gelegenheid geven om hierin te participeren. Wel heeft de commissie geconstateerd dat in de werkstukken van studenten in onderzoeksseminar II en III niet altijd gebruik wordt gemaakt van primaire

bronnen. De commissie is van mening dat het gebruik van primaire bronnen in onderzoek altijd aan de orde moet komen, omdat dit een essentieel aspect is van de academische vaardigheden van historici.

De commissie is ten slotte van mening dat de oriëntatie op de beroepspraktijk meer aandacht zou moeten krijgen in het bachelorprogramma. Dit aspect is in het huidige programma nagenoeg afwezig en studenten hebben bij de commissie aangegeven dat zij hier behoefte aan hebben. De commissie vindt ook dat de aandacht voor professionele competenties in de beoogde eindkwalificaties te beperkt terugkomt in het huidige programma. Gesprekken met de docenten en het management wezen uit dat momenteel wordt gewerkt aan een sterkere professionele component in het programma. De commissie ondersteunt deze ontwikkeling van harte en beveelt aan dat deze met kracht wordt doorgezet.

Masteropleiding Geschiedenis

De masteropleiding Geschiedenis omvat in de voltijdvorm één jaar en 60 EC. Het deeltijdprogramma heeft een nominale studieduur van twee jaar. Het verschilt in opzet niet van het voltijdprogramma, behalve in het feit dat de keuzemogelijkheden voor deeltijdstudenten op bepaalde plaatsen wat beperkter zijn. Onderstaande bevindingen zijn dan ook van toepassing op zowel voltijd als deeltijd.

Het masterprogramma Cultuurgeschiedenis start met de verplichte modules Theorie van de Cultuurgeschiedenis (7,5 EC) en Onderzoeksseminar I: Cultuur en Macht (7,5 EC). Het tweede blok bestaat uit Onderzoeksseminar II (7,5 EC) en een Tutorial (7,5 EC), waarin kleine groepen studenten onder begeleiding van een docent geselecteerde literatuur bespreken. Het derde blok bestaat uit twee casuscursussen, waarin een specifiek cultuurhistorisch onderwerp verder wordt uitgediept. Het programma heeft twee afstudeervarianten. In de theoretische variant wordt het programma afgesloten met een masterthesis van 15 EC en in de praktijkgerichte variant met een stage en een afstudeerthesis. De student schrijft in de laatste variant een stageverslag waarin wordt gereflecteerd op de werkzaamheden en de bereikte doelen. Tijdens de stage voert de student ook een onderzoek uit dat resulteert in de masterthesis.

Bij het masterprogramma Politiek en maatschappij in historisch perspectief bestaan de eerste twee blokken uit de modules Theoretische Verdieping 1 en 2 (7,5 EC), Historische Ontwikkelingen 1 en 2 (7,5 EC), en het Onderzoeksseminar (15 EC). Dit programma kent een theoretische en een praktijkgerichte afstudeervariant. In de theoretische variant start het afstuderen in blok 3 met een tutorial (7,5 EC). De masterthesis (22,5) wordt in blok 3 en 4 geschreven. De praktijkgerichte variant bestaat uit de cursus Welfare State (7,5 EC) in blok 3 en een gecombineerde onderzoeksstage en thesis (22,5 EC) in blok 3 en 4.

De commissie is na bestudering van de programma's, cursusmateriaal en –evaluaties en na gesprekken met studenten en docenten tot de conclusie gekomen dat zij inhoudelijk en qua opbouw studenten in voldoende mate staat stelt om de beoogde eindkwalificaties te behalen. De commissie is van oordeel dat beide programma's een goede balans bieden van inhoudelijke verdieping en het aanleren van vaardigheden voor het zelfstandig uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek. De cursusbeschrijvingen zijn goed uitgewerkt en het niveau van de gebruikte literatuur is in het algemeen passend voor een masteropleiding. Een voorbeeld hiervan is de casuscursus Historical Developments 2 waar de lange-termijn veranderingen in de Europese economie vanuit verschillende theoretische perspectieven worden benaderd en toegepast. De werkvormen bestaan voor een groot deel uit presentaties, werkbezoeken en

groepsdiscussies, en zijn passend bij de leerdoelen van de cursussen en de voorbereiding op het zelfstandig uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek.

De commissie is verder positief over de praktijkgerichte afstudeervariant in beide programma's, met name de manier waarop stage en scriptie zijn geïntegreerd in de uitvoering en beoordeling van het afstuderen in deze variant. Daarnaast juicht de commissie toe dat er ingangseisen gelden voor de cursussen in de tweede helft van het programma. Op deze manier kan er ondanks de korte doorlooptijd een opbouw in niveau worden gerealiseerd. Verder heeft de commissie met instemming geconstateerd dat diverse cursussen aandacht besteden aan het ontwikkelen van professionele competenties. In de cursus *The welfare state* moeten studenten bijvoorbeeld een beleidsdocument schrijven.

Op basis van gesprekken met studenten en analyse van het cursusmateriaal komt de commissie echter tot de conclusie dat het cursusaanbod over het geheel genomen aan de lichte kant is. Ook evaluaties geven aan dat studenten behoefte hebben aan meer uitdaging in het programma. Dit is niet te wijten aan het niveau van het studiemateriaal, maar vooral aan de zwaarte van de toetsing, tijdens en ter afsluiting van de cursussen, en het niveau van de feedback. De commissie beveelt aan om te onderzoeken in hoeverre en op welke wijze werkvormen en opdrachten van de verschillende cursussen uitdagender en van hoger inhoudelijk niveau kunnen worden gemaakt.

Masteropleiding Internationale Betrekkingen

De masteropleiding Internationale Betrekkingen wordt uitsluitend aangeboden als voltijdprogramma en omvat één jaar en 60 EC.

Het masterprogramma Internationale betrekkingen in historisch perspectief begint met de verplichte cursussen Wereldsysteem en statenstelsel (7,5 EC) en Onderzoekseminar (15 EC). De eerste helft van het programma wordt afgesloten met een Verdiepingscursus, die studenten kunnen selecteren uit een lijst van keuzevakken. De tweede helft van het programma bestaat uit een stage (15 EC) en het schrijven van een afstudeerscriptie (15 EC).

De eerste helft van het masterprogramma Conflict Studies and Human Rights bestaat uit de modules Analysis of Contemporary Violent Conflict (6 EC), Conflict Politics and Policies (6 EC), Preparing Social Research Part 1 and 2 (totaal 6 EC), Conflict Human Rights Nexus (6 EC) en Literature Review (6 EC). De tweede helft (30 EC) loopt de student eventueel stage en schrijft hij de afstudeerscriptie.

De commissie is na bestudering van de programma's, cursusmateriaal en –evaluaties en na gesprekken met studenten en docenten tot de conclusie gekomen dat de programma's inhoudelijk en qua opbouw studenten voldoende in staat stellen om de beoogde eindkwalificaties te behalen. De commissie is van oordeel dat beide programma's een goede balans bieden van inhoudelijke verdieping en het aanleren van vaardigheden voor het zelfstandig uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek. De cursusbeschrijvingen zijn goed uitgewerkt en het niveau van de gebruikte literatuur is in het algemeen passend voor een masteropleiding. Een voorbeeld hiervan is de cursus "The analysis of contemporary violent conflict" uit het programma Conflict Studies, waar het thema vanuit verschillende theoretische perspectieven wordt benaderd en toegepast op een specifieke casus. De werkvormen bestaan voor een groot deel uit presentaties, werkbezoeken en groepsdiscussies, en zijn passend bij de leerdoelen van de cursussen en de voorbereiding op het zelfstandig uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek.

De commissie is verder positief over de praktijkgerichte afstudeervariant in beide programma's, met name de manier waarop stage en afstuderen zijn geïntegreerd in de uitvoering en beoordeling van het afstuderen in deze variant. De commissie heeft ook waardering voor de didactisch doordachte wijze waarop de programma's zijn opgebouwd. Het eerste deel van het programma is gericht op het verdiepen en toepassen van kennis en inzicht en het vergroten van de onderzoeksvaardigheden. Vervolgens wordt gewerkt aan het vermogen van studenten om zelf een positie te bepalen in de theoretische en methodologische debatten binnen het gekozen specialisme, waarna de student in de tweede helft van het programma deze inzichten en vaardigheden toepast in een zelfstandig uitgevoerd onderzoek. Op deze manier kan er ondanks de korte doorlooptijd een opbouw in niveau worden gerealiseerd. Verder heeft de commissie met instemming geconstateerd dat diverse cursussen aandacht besteden aan het ontwikkelen van professionele competenties.

Op basis van gesprekken met studenten en analyse van het cursusmateriaal komt de commissie echter wel tot de conclusie dat het cursusaanbod over het geheel genomen aan de lichte kant is. Ook evaluaties geven aan dat studenten behoefte hebben aan meer uitdaging in het programma. Een voorbeeld hiervan is de cursus Wereldsystemen en statensystemen, dat naar het oordeel van de commissie wel goede literatuur heeft, maar waarvan de omvang en het niveau van de opdrachten door studenten als weinig uitdagend wordt beoordeeld. De commissie beveelt aan om te onderzoeken in hoeverre en op welke wijze werkvormen en opdrachten van de verschillende cursussen uitdagender en van hoger inhoudelijk niveau kunnen worden gemaakt.

Studeerbaarheid en studielast

Van de 253 studenten die in 2008 aan de *bacheloropleiding Geschiedenis* begonnen, behaalde 21% hun bachelordiploma binnen drie jaar en 54% binnen 4 jaar. Naar het oordeel van de commissie zijn deze rendementen te laag. Het bindend studieadvies (BSA), dat sinds collegejaar 2011-2012 verscherpt is naar 45 EC, zal naar verwachting van de opleiding een positief effect hebben op de rendementen in het tweede en derde studiejaar. Daarnaast heeft de opleiding diverse andere maatregelen genomen om het rendement te verhogen. Voorbeelden zijn het intensiveren van de voorlichting teneinde aspirant-studenten te weren die met verkeerde verwachtingen aan de opleiding beginnen, voorlichting en begeleiding gedurende het eerste jaar en een uitgebreid tutorsysteem.

De commissie heeft met instemming kennisgenomen van de voorgenomen en reeds ingevoerde maatregelen op het vlak van voorlichting en begeleiding, en adviseert om deze maatregelen met kracht door te zetten teneinde het studierendement te verbeteren. Het is de commissie opgevallen dat er vooral flankerende maatregelen worden ingezet om het rendement te verhogen. De opleiding heeft weinig concrete plannen om het onderwijs zelf op dit punt te verbeteren, bijvoorbeeld door de introductie van meer toetsmomenten, verkleinen van de groepsgrootte en het terugdringen van andere vertragende factoren. Uit evaluaties en gesprekken met docenten en studenten bleek bijvoorbeeld dat de groepsgrootte bij casuscursussen en andere intensievere werkvormen aan de hoge kant is. De commissie beveelt aan om ook binnen het onderwijsprogramma te zoeken naar mogelijkheden om het rendement te verhogen.

Voor de *masteropleiding Geschiedenis* geldt dat 42% van de studenten die in collegejaar 2010-2011 begonnen de studie binnen één jaar afronden. Cijfers uit eerdere jaren laten zien dat vrijwel alle studenten uiteindelijk een diploma halen. De commissie vindt dat ook hier het rendement voor verbetering vatbaar is en adviseert om te onderzoeken of zaken als voorlichting,

toelating, de voortgangsregeling, gehanteerde groepsgrootte en andere aspecten in de organisatie van het onderwijs kunnen worden aangepast om het rendement te verhogen.

De rendementen en studieduur van beide masterprogramma's van de *masteropleiding Internationale Betrekkingen* verschillen sterk. Het programma Internationale betrekkingen in historisch perspectief kende in 2008 en 2009 een gemiddelde studieduur van 22 maanden. Verder hadden 12 van de 81 studenten die in 2008 startten en 19 van de 68 studenten die in 2009 startten, in mei 2012 geen diploma behaald. De commissie is van mening dat deze rendementen te laag zijn, zeker in het licht van het feit dat het programma een strenge instroomprocedure heeft.

Het programma Conflict Studies and Human Rights kent geen noemenswaardige uitval en de gemiddelde studieduur voor dit programma was tussen 2005 en 2010 tussen de 11 en 12 maanden. Mogelijke verklaringen hiervoor zijn het grotere aandeel van internationale beursstudenten, voor wie studievertraging grote repercussies zou hebben. Verder had het programma tussen 2007 en 2011 de mogelijkheid om via een excellentieprogramma uitmuntende buitenlandse studenten een beurs toe te kennen. Het ligt voor de hand dat deze studenten in positieve zin hebben bijgedragen aan de rendementen.

Bachelor- en masteropleiding Geschiedenis en masteropleiding Internationale Betrekkingen

De commissie is tot de conclusie gekomen dat de studeerbaarheid van de programma's in principe voldoende is. Het rendement van de programma's is in historisch perspectief weliswaar laag, maar de commissie heeft geen aanwijzingen gevonden voor specifieke struikelvakken of andere zaken in de organisatie van het onderwijs die vertragend zouden werken. De commissie beveelt aan dat de opleiding onderzoekt wat de oorzaken zijn voor het lage rendement en maatregelen neemt om de gemiddelde studieduur de komende jaren aanmerkelijk te verkorten.

Staf

De commissie heeft vastgesteld dat docenten onderwijs verzorgen dat aansluit bij hun onderzoeksexpertise en is daar positief over. Voor de masteropleidingen geldt dat alle betrokken docenten gepromoveerd zijn. In de bacheloropleiding wordt ook niet-gepromoveerde staf ingezet, maar de commissie heeft vastgesteld dat de begeleiding en monitoring door vaste stafleden voldoende is om het wetenschappelijk niveau van het onderwijs te garanderen. De commissie heeft verder met instemming vastgesteld dat alle docenten, inclusief student-assistenten en tijdelijk medewerkers, vallen onder het universiteitsbrede stelsel van onderwijskwalificaties, dat bij de instellingsaccreditatie van de Universiteit Utrecht is beoordeeld.

De hoge werkdruk van de staf in de bacheloropleiding is naar het oordeel van de commissie een punt van aandacht. De docent-studentratio van de School Geschiedenis en Kunstgeschiedenis is met 1:40,5 naar het oordeel van de commissie aan de hoge kant. Zeker omdat de School ook diverse kleinschalige masteropleidingen verzorgt, zal de docent-studentratio voor de bacheloropleiding aanzienlijk hoger liggen. De commissie heeft op basis van evaluaties en gesprekken met docenten en studenten waargenomen dat de hoge werkdruk van docenten in de bacheloropleiding op diverse punten een negatieve invloed heeft op de kwaliteit van het onderwijs. De groepsgrootte bij werkgroepen overschrijdt in veel gevallen de 30 studenten, hetgeen ertoe leidt dat er geen ruimte is voor actieve participatie van alle studenten. Studenten gaven bovendien aan dat zij niet altijd tevreden zijn over de hoeveelheid en de tijdigheid van de feedback die zij ontvangen op toetsen en tussentijdse producten. De commissie adviseert de opleiding daarom om de werkdruk van docenten te verminderen,

danwel ervoor te zorgen dat deze geen repercussies heeft op de kwaliteit van de opleiding. Het opleidingsmanagement verwacht dat het nieuwe bachelorprogramma, dat vanaf collegejaar 2013-2014 van start gaat, efficiënter is. De commissie beveelt aan om nauwkeurig te evalueren of het nieuwe programma inderdaad tot kwaliteitsverbetering en vermindering van de werkdruk leidt.

In de masterprogramma's slagen docenten er wel in om voldoende feedback te geven en verzorgen voldoende interactie tussen student en docent. Het feit dat de onderwijsthema's nauw aansluiten bij de onderzoeksexpertise van de docent, de kleinschalige onderwijsvormen, en de beperkte instroom zorgen hier voor de juiste omstandigheden. De hoge docent-studentratio van de School Geschiedenis en Kunstgeschiedenis lijkt hier dus geen negatieve gevolgen te hebben voor de onderwijskwaliteit.

Opleidings specifieke kwaliteitszorg en studiebegeleiding

Bachelor- en masteropleiding Geschiedenis en masteropleiding Internationale Betrekkingen

De commissie heeft vastgesteld dat de bachelor- en de masteropleidingen een adequaat systeem van kwaliteitszorg hebben, dat deels facultair is en deels door de opleidingen zelf verzorgd wordt. Het facultaire deel wordt in de zelfevaluatie als volgt beschreven: alle cursussen worden digitaal geëvalueerd en er wordt gebruik gemaakt van een vaste set vragen. Daarbij heeft een opleiding de mogelijkheid om een beperkt aantal vragen zelf toe te voegen. De docent wordt altijd de mogelijkheid geboden te reageren op de evaluatie van zijn cursus. De resultaten van de evaluaties worden aan de opleidingscommissies gestuurd.

Alle afgestudeerde studenten – bachelor en masters – krijgen na het halen van hun diploma een e-mail gestuurd met daarin het verzoek digitaal een exit enquête (curriculum evaluatie) in te vullen. Ook bij deze vragenlijst heeft een opleiding de mogelijkheid zelf een beperkt aantal vragen toe te voegen. Naast eigen evaluaties maakt de faculteit ook gebruik van de gegevens uit de Nationale Studenten Enquête (NSE) om een beeld te krijgen van studenttevredenheid. De faculteit maakt eigen analyses en bespreekt deze binnen het faculteitsbestuur en de Board van Onderwijsdirecteuren en neemt waar nodig verbetermaatregelen.

Bachelor- en masteropleiding Geschiedenis

Op opleidingsniveau worden ook verschillende instrumenten gehanteerd. Zo is er de jaarlijkse onderwijsevaluatiedag van de studievereniging UHSK, waar studenten én staf gezamenlijk aanwezig zijn en discussiëren over het onderwijs. Daarnaast heeft een uitgebreide onderwijsenquête grote invloed gehad op de samenstelling van het nieuwe curriculum dat in 2013-2014 van start gaat. Ook deeltijdstudenten hebben de gelegenheid hun stem te laten horen in een regelmatig deeltijdoverleg, dat wordt geleid door de deeltijdcoördinator.

De commissie heeft geconstateerd dat de uitgevoerde evaluaties regelmatig leiden tot aanpassingen in de volgorde van het programma, vakinhoud en didactische aanpak van individuele docenten. Voorbeelden hiervan zijn de introductie van een praktijkgerichte afstudeervariant in het masterprogramma Politiek en maatschappij in historisch perspectief, en aanpassingen in het nieuwe bachelorprogramma. De commissie heeft vastgesteld dat de opleidingscommissie een centrale rol speelt in het verzamelen en bespreken van diverse evaluatiegegevens en het bespreken van maatregelen met betrokken docenten en het opleidingsmanagement.

Masteropleiding Internationale Betrekkingen

Op opleidingsniveau worden ook verschillende instrumenten gehanteerd. Zo is de commissie gebleken dat de studenten in de opleidingscommissie een belangrijke rol spelen in het

signaleren, communiceren en oplossen van problemen. Verder wordt in het afsluitend gesprek met afstudeerders de kwaliteit van de opleiding als geheel standaard aan de orde gesteld, en heeft het programma Internationale Betrekkingen in Historisch Perspectief een eigen evaluatiesysteem ontwikkeld. De belangrijkste reden hiervoor is dat het facultaire systeem stage en afstuderen niet meeneemt, terwijl dit de helft van de studieomvang in beslag neemt. De commissie is positief over dit initiatief en adviseert de opleiding om te overwegen om het systeem ook te implementeren bij het programma Conflict Studies and Human Rights.

De studiebegeleiding van de opleiding is naar het oordeel van de commissie adequaat. Als centraal aanspreekpunt voor de studenten fungeren de mastercoördinatoren van beide programma's. Daarnaast krijgt iedere student een docent als tutor aangewezen, die halverwege het programma de studievorderingen en de indeling van de tweede fase van het programma bespreekt. Gesprekken met docenten en studenten wijzen uit dat zij positief zijn over de mate van begeleiding en de toegankelijkheid van de staf.

De commissie vraagt aandacht voor de begeleiding en ondersteuning van studenten van het programma Conflict Studies and Human Rights wanneer deze voor hun stage en afstudeeronderzoek afreizen naar conflictgebieden. De opleiding heeft hiervoor een veiligheidsprotocol ontwikkeld en studenten ondertekenen een formulier waarmee zij zelf verantwoordelijkheid nemen voor het afreizen naar het conflictgebied. De commissie is echter van mening dat de opleiding ook een verantwoordelijkheid heeft in het adequaat voorbereiden en begeleiden van studenten ten aanzien van de veiligheidsaspecten van het verblijf in conflictgebieden. De commissie adviseert dan ook om de gehanteerde werkwijze en protocollen te evalueren en waar nodig uit te breiden.

Overwegingen

De commissie heeft de *bacheloropleiding Geschiedenis* bestudeerd en vastgesteld dat het curriculum in voldoende mate aansluit op de beoogde eindkwalificaties. De commissie heeft waardering voor het niveau van de gebruikte studiematerialen en de gehanteerde werk- en toetsvormen en voor de wijze waarop studenten academische vaardigheden opdoen in de onderzoeksseminars. Wel is de commissie van mening dat de voorbereiding op de beroepspraktijk een grotere plaats in het programma moet krijgen. Verder geeft de huidige situatie onvoldoende garanties dat studenten een coherent programma samenstellen met duidelijke leerlijnen.

De *masteropleiding Geschiedenis* stelt studenten eveneens in staat om de beoogde eindkwalificaties te behalen. De commissie is tot de conclusie gekomen dat de structuur van het programma goed is en dat de leerdoelen, werkvormen en gebruikte literatuur passend en van voldoende niveau zijn. Wel beveelt de commissie aan te onderzoeken of het programma voldoende zwaar en uitdagend is, met name in de opdrachten en feedback van de docenten. De commissie is verder positief over de praktijkgerichte afstudeervariant en de aandacht voor professionele competenties in andere cursussen.

De commissie heeft waardering voor de aandacht voor wetenschappelijk onderzoek in de *bachelor- en masteropleiding Geschiedenis* en heeft vastgesteld dat het onderwijs dicht op het onderzoek van de docenten ligt. Het onderwijs wordt verzorgd door gemotiveerde en betrokken docenten. Wel vraagt de commissie aandacht voor de hoge werkdruk van de stafleden bij de bacheloropleiding. De commissie heeft verder vastgesteld dat de opleidingsspecifieke kwaliteitszorg voor beide opleidingen adequaat functioneert.

De commissie heeft de onderwijsleeromgeving van de *masteropleiding Internationale Betrekkingen* bestudeerd en vastgesteld dat het curriculum in voldoende mate aansluit op de beoogde eindkwalificaties. De commissie heeft waardering voor het niveau van de gebruikte studiematerialen en de gehanteerde werk- en toetsvormen en voor de wijze waarop studenten academische vaardigheden opdoen in de onderzoeksseminars. Wel is de commissie van mening dat sommige onderdelen van de programma's zwaarder en uitdagender kunnen worden gemaakt voor de studenten. De commissie is verder positief over de doordachte opbouw van het programma en de aantrekkelijke stageplaatsen die in de programma's mogelijk worden gemaakt.

De commissie heeft waardering voor de aandacht voor wetenschappelijk onderzoek in beide programma's van de *masteropleiding Internationale Betrekkingen*, en heeft vastgesteld dat het onderwijs dicht op het onderzoek van de docenten ligt. Het onderwijs wordt verzorgd door gemotiveerde en betrokken docenten. Wel vraagt de commissie aandacht voor de hoge werkdruk van de stafleden. De commissie heeft verder vastgesteld dat de opleidings specifieke kwaliteitszorg en de studiebegeleiding adequaat functioneert. Een punt van aandacht is de voorbereiding en begeleiding van studenten die voor hun stage of afstuderen afreizen naar conflictgebieden. De commissie vindt dat de opleiding meer kan doen voor de veiligheid van deze studenten.

Conclusie

Bacheloropleiding Geschiedenis: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **voldoende**.

Masteropleiding Geschiedenis: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **voldoende**.

Masteropleiding Internationale Betrekkingen: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **voldoende**.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Toetsing

De commissie heeft tijdens het visitatiebezoek het toetsbeleid, de procedures rondom toetsing en de toegepaste toetsvormen bestudeerd. Zij heeft hiertoe verschillende toetsmaterialen uit de drie opleidingen ingezien, waaronder gemaakte toetsen, antwoordsleutels, beoordelingsformulieren en proeftentamens.

Bachelor- en masteropleiding Geschiedenis

De toetsen van zowel de bachelor- als de masteropleiding zijn naar het oordeel van de commissie voldoende gevarieerd. Naast meer traditionele vormen als tentamens, werkstukken en essays, worden sommige vakken afgesloten met toetsen waarin studenten beleidsdocumenten of media-analyses maken. De commissie heeft voor de bacheloropleiding bovendien vastgesteld dat de opbouw in complexiteit en zelfstandigheid in de bacheloropleiding ook te herkennen is in de toetsvormen. Waar in het eerste jaar vooral schriftelijk getentamineerd wordt, verschuift het zwaartepunt in het tweede en derde jaar naar het toetsen van schriftelijke werkstukken en presentaties.

De wijze van toetsing is naar het oordeel van de commissie niet op alle punten voldoende transparant. De cursushandleidingen die de commissie bestudeerd heeft geven studenten weliswaar adequate informatie over de inhoud en de wijze van toetsing en beoordeling, maar de commissie heeft in beide opleidingen vastgesteld dat er verschillen zijn in de wijze van toetsing binnen één module. Dit is het geval in het Onderzoeksseminar III, waar verschillende betrokken docenten in parallelle groepen verschillende toetsvormen en beoordelingsnormen hanteren. Dit werd bevestigd in gesprekken met studenten en met de afstudeerbegeleiders en het opleidingsmanagement. Zo bleek er verschil van inzicht te bestaan tussen afstudeerbegeleiders en het opleidingsmanagement over de vraag of een onvoldoende voor de bacheloreindwerkstuk gecompenseerd kan worden met andere onderdelen van de cursus. De commissie is van mening dat deze variëteit niet acceptabel is, omdat er op deze manier onvoldoende wordt gegarandeerd dat het behalen van leerdoelen door studenten op vergelijkbare wijze getoetst wordt. De commissie beveelt aan om de herziening van het bachelorprogramma, waarbij het eindwerkstuk wordt losgekoppeld van de rest van het onderzoeksseminar, wordt benut om eenduidigheid te creëren in de criteria en de wijze van toetsen en beoordelen.

In mindere mate geldt dit voor het tutorial uit het masterprogramma Cultuurgeschiedenis, waar de verschillen in toetsvormen en relatieve zwaarte van toetsonderdelen beperkter is. De commissie beveelt aan dat de opleidingen Geschiedenis op korte termijn ervoor zorgen dat in alle cursussen uniforme toetsvormen en beoordelingscriteria gehanteerd worden.

Masteropleiding Internationale betrekkingen

De toetsen van de masteropleiding Internationale betrekkingen zijn naar het oordeel van de commissie voldoende gevarieerd. Naast meer traditionele vormen als tentamens, werkstukken

en essays, worden sommige vakken (gedeeltelijk) getoetst met presentaties, literature reviews en onderzoeksvoorstellen. De commissie heeft vastgesteld dat de toetsvormen aansluiten bij de leerdoelen van de cursussen. Er wordt weinig getoetst met schriftelijke examens en veel met papers, essays en presentaties. De commissie vindt deze toetsvormen passend bij een academische masteropleiding, die voorbereidt op het zelfstandig uitvoeren van en communiceren over wetenschappelijk onderzoek.

Systeem van toetsing en examencommissie

Het toetsbeleid van de faculteit Geesteswetenschappen staat beschreven in de zelfevaluatierapporten. Naast de opname van specifieke vragen over toetsing in de cursus- en curriculumbeoordelingen is er in het studiejaar 2011-2012 een facultaire toetscommissie ingesteld, die in opdracht van de examencommissies steekproefsgewijs toetsen onderzoekt. Daarbij wordt gekeken naar allerlei aspecten met betrekking tot de kwaliteit van de toets. De toetscommissie koppelt terug aan de examencommissies zodat de verantwoordelijke staf kan worden aangesproken op de wijze van toetsen.

Studenten worden meerdere malen binnen een cursus getoetst, zodat zij zich een beeld kunnen vormen van hun voortgang. De studenten weten bij aanvang van de cursus wanneer en op welke manier zij getoetst zullen worden.

In het kader van docentprofessionalisering is een online trainingsmodule Toetsing beschikbaar gesteld. Docenten en examencommissies kunnen zich hiermee bijscholen op het gebied van toetsing. De examencommissies van de faculteit Geesteswetenschappen kennen een gezamenlijke ambtelijke ondersteuning. Alle examencommissies werken met een reglement. Zij ontvangen een aparte training over toetsing.

De commissie heeft gesproken met een afvaardiging van de examencommissies van de bacheloropleiding Geschiedenis en de masteropleidingen, en heeft de vergaderstukken van de examencommissies bestudeerd. Op basis hiervan heeft de commissie vastgesteld dat de examencommissie van de academische masteropleidingen adequaat functioneert. De examencommissie speelt een pro-actieve rol in het bewaken van de kwaliteit van de toetsing. De visitatiecommissie heeft diverse voorbeelden waargenomen van issues rondom de kwaliteit van toetsing die op initiatief van de examencommissie op de agenda zijn gekomen en tot wijzigingen hebben geleid. Voor de examencommissie van de bacheloropleiding Geschiedenis geldt dit veel minder. De visitatiecommissie deelt de conclusie uit de zelfevaluatie dat het uitvoeren van toezicht op de toetskwaliteit door deze examencommissie aangescherpt moet worden en systematischer moet worden aangepakt. Zo had de examencommissie tijdens de visitatie nog geen programma opgesteld voor de evaluatie van de gebruikte toetsen. Ook werden de eerder genoemde verschillen in toetsvormen en beoordeling in de cursus Onderzoekseminar III desgevraagd door de examencommissie niet als problematisch ervaren. De visitatiecommissie concludeert dat de examencommissie van de bacheloropleiding Geschiedenis haar wettelijke rol als verantwoordelijk orgaan voor de kwaliteit van de toetsing nog niet adequaat vervult, en adviseert de opleiding om de examencommissie te ondersteunen in het verbeteren van haar functioneren.

Gerealiseerde eindkwalificaties

Bacheloropleiding Geschiedenis

Om het gerealiseerd eindniveau van de bachelorstudenten te beoordelen heeft de commissie 25 bachelorscripties bestudeerd uit de studie jaren 2010-2011 en 2011-2012. Het betreft hier een selectie van scripties die door de opleiding is beoordeeld met cijfers uiteenlopend van een

6 tot een 9. Voor het overige zijn de scripties willekeurig geselecteerd, waarbij wel scripties van verschillende afstudeerbegeleiders zijn uitgekozen. De commissie heeft verder een gesprek gevoerd met begeleiders van enkele als onvoldoende beoordeelde scripties.

De commissie heeft vastgesteld dat vijf scripties niet voldoen aan de door de opleiding gestelde eisen. De commissie heeft deze scripties beoordeeld met cijfers tussen de 3 en de 5. Vier van deze als onvoldoende beoordeelde scripties waren door de opleiding met een 6 beoordeeld. Eén scriptie was door de opleiding met een 6,5 beoordeeld, terwijl de commissie aan deze scriptie het cijfer 4 heeft toegekend. In de als onvoldoende beoordeelde scripties heeft de commissie waargenomen dat het bronnengebruik onvoldoende was qua omvang en wetenschappelijke diepgang. Daarnaast waren deze scripties te beschrijvend van aard en schoten ze tekort voor wat betreft de onderbouwing van de gevolgde methode en een reflectie op de onderzoeksresultaten. In mindere mate heeft de commissie deze tekortkomingen ook waargenomen bij de als voldoende beoordeelde scripties. Op basis van deze analyse heeft de commissie geconcludeerd dat het gerealiseerde eindniveau van de bacheloropleiding geschiedenis onvoldoende is.

Masteropleiding Geschiedenis

De commissie heeft voorafgaande aan het visitatiebezoek 15 scripties beoordeeld uit de studie jaren 2010-2011 en 2011-2012. Evenals bij de bachelorscripties gaat het om een selectie die door de opleiding is beoordeeld met cijfers uiteenlopend van een 6 tot een 9. Voor het overige zijn de scripties willekeurig geselecteerd, waarbij wel scripties van verschillende afstudeerbegeleiders zijn uitgekozen. De commissie heeft vastgesteld dat één scriptie niet voldeed aan de door de opleiding gestelde eisen. De commissie heeft deze scriptie beoordeeld met een 5, met name omdat de theoretische diepgang en het gebruik van bronnen van onvoldoende niveau was. Eén onvoldoende op de totale selectie van beoordeelde scripties is voor de commissie echter geen aanleiding om het gerealiseerde eindniveau als onvoldoende te beoordelen. Bij de als voldoende beoordeelde scripties waren er geen grote afwijkingen tussen het oordeel van de commissie en de becijfering door de opleiding. De commissie heeft ook enkele goede tot zeer goede scripties gelezen.

Op basis van bovenstaande overwegingen concludeert de commissie dan ook dat het gerealiseerde eindniveau van de masteropleiding Geschiedenis voldoende is.

Masteropleiding Internationale Betrekkingen

De commissie heeft voorafgaande aan het visitatiebezoek 15 scripties beoordeeld uit de studie jaren 2010-2011 en 2011-2012. Het gaat om een selectie die door de opleiding is beoordeeld met cijfers uiteenlopend van een 6 tot een 9. Voor het overige zijn de scripties willekeurig geselecteerd, waarbij scripties van verschillende afstudeerbegeleiders zijn uitgekozen. De commissie heeft vastgesteld dat één scriptie niet voldoet aan de door de opleiding gestelde eisen. De commissie heeft deze scriptie beoordeeld met een 4, met name omdat de theoretische diepgang van onvoldoende niveau was en beweringen niet altijd met bronnen en argumenten gestaafd werden. Eén onvoldoende op de totale selectie van beoordeelde scripties is voor de commissie echter geen aanleiding om het gerealiseerde eindniveau als onvoldoende te beoordelen. Bij de als voldoende beoordeelde scripties waren er geen grote afwijkingen tussen het oordeel van de commissie en de becijfering door de opleiding. De commissie heeft ook enkele goede tot zeer goede scripties gelezen.

Op basis van bovenstaande overwegingen concludeert de commissie dan ook dat het gerealiseerde eindniveau van de masteropleiding Internationale Betrekkingen voldoende is.

Overwegingen

Bacheloropleiding geschiedenis

De commissie heeft de kwaliteit van de toetsing geanalyseerd en heeft vastgesteld dat deze voldoende is. De toetsen in de opleiding zijn voldoende gevarieerd en sluiten aan op de leerdoelen van de cursussen. De toetsen laten een toenemende complexiteit zien. Studenten worden in het algemeen goed geïnformeerd over beoordelingscriteria en toetsprocedures. Dit geldt echter niet voor de beoordeling van de cursus Onderzoekseminar III, waar het bacheloreindwerkstuk deel van uitmaakt. De criteria en wijze van beoordelen van deze cursus is onvoldoende transparant en consistent. De visitatiecommissie heeft bovendien vastgesteld dat de examencommissie van de bacheloropleiding onvoldoende proactief en systematisch te werk gaat om haar wettelijke rol als verantwoordelijke voor de kwaliteit van toetsing adequaat in te vullen.

De commissie heeft volgens het vastgelegde protocol een selectie van bacheloreindwerkstukken beoordeeld en op basis daarvan vastgesteld dat het gerealiseerde eindniveau van de bacheloropleiding onvoldoende is.

Op basis van bovenstaande conclusies, waarbij het gerealiseerde eindniveau een doorslaggevende rol speelt, beoordeelt de commissie de bacheloropleiding op standaard 3 met een onvoldoende. De commissie beveelt aan dat de opleiding een herstelperiode van een jaar krijgt. Hierin moet het gerealiseerde eindniveau in de scripties verhoogd worden zodat het voldoet aan de beoogde eindtermen van de opleiding. Verder moet de beoordeling van het bacheloreindwerkstuk consistent en transparant worden gemaakt. Daarnaast moet tijdens de herstelperiode de examencommissie haar wettelijke rol als verantwoordelijke voor de kwaliteit van toetsing gaan uitvoeren.

Masteropleiding geschiedenis

De commissie heeft de kwaliteit van de toetsing geanalyseerd en heeft vastgesteld dat deze voldoende is. De toetsen in de opleiding zijn voldoende gevarieerd en sluiten aan op de leerdoelen van de cursussen. De toetsen laten een toenemende complexiteit zien. Studenten worden in het algemeen goed geïnformeerd over beoordelingscriteria en toetsprocedures.

De visitatiecommissie heeft vastgesteld dat de examencommissie van de masteropleiding voldoende proactief en systematisch te werk gaat.

De commissie heeft volgens het vastgelegde protocol een selectie van afstudeerscripties van de masteropleiding beoordeeld, en op basis daarvan vastgesteld dat het gerealiseerde eindniveau van de opleiding voldoende is.

Op basis van bovenstaande conclusies, waarbij het gerealiseerde eindniveau een doorslaggevende rol speelt, beoordeelt de commissie de masteropleiding op standaard 3 met een voldoende.

Masteropleiding Internationale Betrekkingen

De commissie heeft de kwaliteit van de toetsing geanalyseerd en heeft vastgesteld dat deze voldoende is. De toetsen in de opleiding zijn voldoende gevarieerd en sluiten aan op de leerdoelen van de cursussen. Studenten worden in het algemeen goed geïnformeerd over beoordelingscriteria en toetsprocedures. De visitatiecommissie heeft bovendien vastgesteld dat de examencommissie voldoende proactief en systematisch te werk gaat om haar wettelijke rol als verantwoordelijke voor de kwaliteit van toetsing adequaat in te vullen. De commissie

heeft een selectie van afstudeerwerken volgens het vastgestelde protocol beoordeeld en is tot de conclusie gekomen dat het gerealiseerde eindniveau van de opleiding voldoende is.

Op basis van bovenstaande conclusies, waarbij het gerealiseerde eindniveau een doorslaggevende rol speelt, beoordeelt de commissie de masteropleiding op standaard 3 met een voldoende.

Conclusie

Bacheloropleiding Geschiedenis: de commissie beoordeelt Standaard 3 als **onvoldoende**.

Masteropleiding Geschiedenis: de commissie beoordeelt Standaard 3 als **voldoende**.

Masteropleiding Internationale Betrekkingen: de commissie beoordeelt Standaard 3 als **voldoende**.

Algemeen eindoordeel

De commissie heeft voor de bachelor- en de masteropleiding Geschiedenis en de masteropleiding Internationale Betrekkingen van de Universiteit Utrecht zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. De bacheloropleiding voldoet aan de standaarden 1 en 2, maar niet aan standaard 3. Op basis van de beslisregels van het beoordelingskader concludeert de commissie dat de bacheloropleiding Geschiedenis niet voldoet aan de eisen voor basiskwaliteit die een voorwaarde zijn voor heraccreditatie, en adviseert zij dat de opleiding een herstelperiode van één jaar krijgt om de geconstateerde tekortkomingen te herstellen. De commissie concludeert dat de masteropleidingen Geschiedenis en Internationale Betrekkingen voldoen aan de eisen voor basiskwaliteit die voorwaarde zijn voor heraccreditatie.

Conclusie

De commissie beoordeelt de *bacheloropleiding Geschiedenis* als **onvoldoende**.

De commissie beoordeelt de *masteropleiding Geschiedenis* als **voldoende**.

De commissie beoordeelt de *masteropleiding Internationale Betrekkingen* als **voldoende**.

Bijlagen

Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie

Prof. dr. Marjan Schwegman is directeur van het NIOD, instituut voor oorlogs-, holocaust- en genocidestudies te Amsterdam, een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Daarnaast is zij onbezoldigd hoogleraar met als leeropdracht ‘politiek en cultuur van de lange twintigste eeuw’. Van 2003 tot 2007 was zij directeur van het Koninklijk Nederlands Instituut te Rome. Daarvoor was zij in verschillende wetenschappelijke functies verbonden aan de Universiteit Leiden, de Universiteit van Amsterdam, de Universiteit Maastricht en de Universiteit Utrecht. Haar onderzoek wordt gekenmerkt door een biografische benadering en richt zich met name op de Italiaanse geschiedenis van de 19de en 20ste eeuw. Zij promoveerde in 1989 op een biografie van de Italiaanse feministe Gualberta Beccari (1842-1906). Haar in 1999 gepubliceerde biografie van de reformpedagoge Maria Montessori werd in verschillende talen vertaald. Haar recente en lopende onderzoek richt zich op de betekenis van gender en oorlogsheroïek voor processen van natievorming.

Prof. dr. Luc François is gewoon hoogleraar in de geschiedenis aan de Universiteit van Gent, met als specialisatie ‘nieuwste geschiedenis’. Van 2001 tot 2006 was hij onderwijsdirecteur van deze universiteit en van 2004 tot maart 2011 directeur van de Associatie Universiteit Gent. Momenteel is hij rectoraal adviseur internationalisering. In de Vlaamse Interuniversitaire Raad is hij voorzitter van de Commissie Opleidingsaanbod en co-voorzitter van de werkgroep ‘Learning outcomes’. Sinds oktober 2011 is hij voorzitter van de HBO5-commissie, die de minister van Onderwijs en Vorming advies verleent over de aanvragen tot inrichting van HBO5-opleidingen (‘associate degrees’). Op verzoek van de NVAO zetelt hij in diverse commissies, belast met de audits aan Nederlandse hogescholen met betrekking tot de institutionele toets kwaliteitszorg.

Harmen Bredeveld MSc is student geschiedenis aan de Universiteit Leiden. Zijn specialisaties zijn Atlantische geschiedenis en geschiedenis van de ontwikkelings-samenwerking. Naast geschiedenis heeft hij ook economie gestudeerd, hierin behaalde hij in 2008 zijn masterdiploma. Harmen Bredeveld is als student lange tijd actief geweest in de studentenvertegenwoordiging aan de Universiteit Leiden. Hij heeft zich ingezet binnen de Opleidingscommissie van Geschiedenis, in de Faculteitsraad van de Faculteit der Geesteswetenschappen en als assessor (student-lid) van het Faculteitsbestuur van Geesteswetenschappen. Naast zijn studie Geschiedenis doceert Harmen Bredeveld parttime economie aan de Faculteit der Rechten van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Dr. Jan van Herwaarden was tussen 1964 en 2005 verbonden aan achtereenvolgens de Rijksuniversiteiten van Groningen en Utrecht en de Erasmus Universiteit Rotterdam, laatstelijk als bijzonder hoogleraar Cultuurgeschiedenis i.h.b. van Middeleeuwen en Renaissance. Hij was één van de oprichters van de studierichting Maatschappijgeschiedenis (thans ESHCC) aan de EUR (1978). Hij promoveerde in 1978 in Groningen op het proefschrift *Opgelegde bedevaarten*. Zijn talrijke publicaties betreffen in eerste instantie bedevaarten, en dan speciaal die naar Santiago de Compostela, maar gaan ook over stadsgeschiedenis, met name van Dordrecht (1996) Floris V en zijn tijd (1988; 1996) en Erasmus (vooral sedert 1998). Zelf beschouwt hij (na zijn proefschrift) als zijn belangrijkste publicatie *Between Saint James and Erasmus* (Boston-Leiden 2003).

Prof. dr. Jan Orbie is professor in the rank of senior lecturer at the Department of Political Science and co-director of the Centre for EU Studies at Ghent University in Belgium. He lectures different courses in the Master for EU Studies at Ghent University, such as Theories of European Integration, European External Policies, Current Issues in EU Politics, and EU

Trade Politics. His research focuses on the international policies of the EU. He is the author of numerous chapters, articles and edited books on EU trade politics and development, the EU's global social policy, and EU democracy promotion. He is also Erasmus coordinator of the Department of Political Science. He has been a member of several visitation committees on European Studies in Flanders in 2010-2011.

Anne Stickers BA is in februari 2013 afgestudeerd aan de bacheloropleiding Internationale Betrekkingen & Internationale Organisatie van de Rijksuniversiteit Groningen. In 2008 behaalde zij daarnaast een propedeuse in Midden-Oosten Studies. Anne Stickers heeft veel ervaring in de studentenvertegenwoordiging. Ze zat een jaar in de Opleidingscommissie van Midden-Oosten Studies en was een jaar student-lid van het Afdelingsbestuur van Internationale Betrekkingen. Ook was zij studentvertegenwoordiger in verscheidene sollicitatiecommissies. Naast haar studie heeft Anne Stickers veel activiteiten ondernomen voor de studievereniging en de Europese studentenvereniging AEGEE. In het eerste half jaar van 2013 loopt Anne Stickers stage bij de International Fellowship of Reconciliation, een internationaal netwerk van vredes- en mensenrechtenorganisaties. In september 2013 zal zij beginnen aan haar masteropleiding.

Dr. Ulrich Tiedau is docent geschiedenis van de Lage Landen (Senior Lecturer in modern Low Countries history and society) aan de afdeling Nederlands van het University College London (UCL). Daarnaast is hij Associate Director van het UCL Centre for Digital Humanities. Zijn belangrijkste gebieden van onderzoek zijn transnationale uitwisselingen tussen de Benelux-landen en hun buurlanden, culturele en sociale aspecten van oorlogen, en border studies. Hij heeft gepubliceerd over onderwerpen zoals intellectuele geschiedenis, culturele transfers en identiteit in grensregio's, en de Europese gedachte, evenals over afstandsonderwijs en digitale geesteswetenschappen. Sinds 2005 is hij hoofdredacteur van *Dutch Crossing: Journal of Low Countries Studies*, het belangrijkste peer-reviewed tijdschrift in het Engels over interdisciplinaire Lage Landen Studies, waarvoor hij in december 2009 een eervolle vermelding in de Phoenix Prijs voor Significant Editorial Achievement werd toegekend door de *MLA Council of Editors of Learned Journals* (CELJ).

Prof. dr. Ingeborg Tömmel is professor emeritus voor internationale en Europese politiek en Jean Monnet Chair in European Politics and Policies aan de universiteit Osnabrück. Van 2007 tot 2011 was zij directeur van het Osnabrück Jean Monnet Centre of Excellence in European Studies. Zij won de Diefenbaker-Award van de Canadian Council voor het academische jaar 2005/06. Eerder hield zij posities aan de universiteiten van Berlijn (FU) en Nijmegen (NL); verder doceerde zij als *visiting professor* aan de universiteiten van Victoria (BC, Canada), Ottawa (ON, Canada) en Kairo (Egypte). Zij is auteur van talrijke publicaties over het politieke stelsel van de EU, governance und policy-making van de EU en de implementatie van Europese politiek in de lidstaten.

Dr. Amanda Kluvel is als universiteit hoofddocent verbonden aan de Faculteit der Cultuur- en Maatschappijwetenschappen van de Universiteit Maastricht. Zij is tevens opleidingsdirecteur van de internationale bacheloropleiding Cultuurwetenschappen/Arts and Culture. Voorheen was zij voorzitter van de opleidingscommissie Geschiedenis en propedeusecoördinator van de opleiding Geschiedenis van de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam (UvA). Aan de UvA was zij voorzitter van de Klankbordgroep Onderwijs van de Faculteit der Geesteswetenschappen en lid van de universitaire Werkgroep Studiesucces (en één van de auteurs van het (interne) rapport: Studiesucces aan de Universiteit van Amsterdam -2009). Aan de Universiteit voor Humanistiek was zij voorzitter van de Universiteitsraad en lid van de Opleidingscommissie.

Zij is enige tijd gedetacheerd geweest door de afdeling Onderwijsontwikkeling en Onderwijsresearch van de Universiteit Maastricht voor een onderzoek naar taken in het probleem gestuurd onderwijs (pgo) voor de doctoraalopleiding Cultuur- en Wetenschap Studies (CWS) aan de toenmalige Faculteit der Algemene Wetenschappen.

Bijlage 2: Domeinspecifiek referentiekader

Domeinspecifiek referentiekader visitatie Geschiedenis, Europese Studies en Internationale Betrekkingen

1. Inleiding

Dit referentiekader is bedoeld voor de bachelor- en masteropleidingen aan de universiteiten in Nederland, die in het kader van de landelijke onderwijsvisitatie in de Geesteswetenschappen worden beoordeeld. Het betreft hier de bachelor en masteropleidingen Geschiedenis en Europese Studies en de masteropleidingen Internationale Betrekkingen.

Omdat de visitatie betrekking heeft op een breed spectrum van opleidingen, is gekozen voor een referentiekader dat niet prescriptief van aard is, maar veel ruimte geeft aan opleidingen om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de eigen invalshoek keuzes te maken en accenten te leggen. Het QANU-kader vraagt van de opleidingen om bij die keuze heldere doelstellingen te formuleren en om te onderbouwen dat aan de NVAO-criteria voor niveau en oriëntatie wordt voldaan.

Bij het opstellen van dit referentiekader is gebruik gemaakt van referentiekaders van collega's in het buitenland, met name op het onderzoek naar History van het *Trans-national European Evaluation Project* (TEEP) van ENQA¹, de *Subject benchmark statement: History* van de Quality Assurance Agency for Higher Education (UK)² en de *Tuning Template European Studies*.³ In het navolgende wordt allereerst ingegaan op de doelstellingen die door de opleiding bereikt moeten worden, met name de domeinspecifieke eindtermen en kwalificaties. Aansluitend worden in de domeinspecifieke eisen de inrichting en inhoud van het programma besproken.

2. Doelstellingen en aard van de opleidingen

De bachelor- en masteropleidingen die in de visitatie Geschiedenis, Europese Studies en Internationale Betrekkingen worden beoordeeld, hebben als doel studenten op te leiden tot een elementair (bachelor), dan wel meer specialistisch (master) wetenschappelijk niveau op het gebied van het object van de studie. Daarnaast bereiden ze studenten voor op een maatschappelijke loopbaan, waarbij de kennis en vaardigheden die binnen de studie verworven zijn in praktijk kunnen worden gebracht. Dit verwijst niet zozeer naar een bepaalde beroepsactiviteit, als wel naar wat de samenleving in de eerste plaats verwacht van bachelors en masters van de opleidingen, die in de visitatie Geschiedenis, Europese Studies en Internationale Betrekkingen worden beoordeeld. Dit betekent dat zowel het wetenschappelijk niveau als de maatschappelijke relevantie dienen te zijn gegarandeerd. Actuele ontwikkelingen binnen het vakgebied krijgen voldoende aandacht in de opleiding. Eén van de doelen van de bacheloropleiding is de student zodanig op te leiden dat hij gekwalificeerd is voor een masteropleiding. Voor de (research) master geldt dat de student zodanig wordt opgeleid dat hij zelfstandig wetenschappelijk onderzoek kan uitvoeren. In principe houdt dit een dusdanig niveau in, dat de afgestudeerde master zelfstandig een proefschrift kan schrijven, al zal in de praktijk de master die doorstroomt in een promotietraject, vaak ook nog aanvullend of specifiek onderwijs volgen alvorens zelfstandig wetenschappelijk onderzoek uit te kunnen voeren.

¹ <http://www.enqa.eu/files/TEEP%20Hist%20final%20pdf0.pdf>

² <http://www.qaa.ac.uk/Publications/InformationAndGuidance/Documents/history07.pdf>

³ http://www.unideusto.org/tuningeu/images/stories/documents/Template_European_Studies.pdf

De commissie verwacht van de bachelor- en masteropleidingen die in het kader van de visitatie Geschiedenis, Europese Studies en Internationale Betrekkingen beoordeeld worden, dat zij tot doel hebben:

1. Kennis van en inzicht te bieden in het vakgebied van de opleiding. Dat houdt voor de opleidingen Geschiedenis in het aanleren van kennis over de mondiale historische ontwikkelingen, in het bijzonder in Europa; voor de opleidingen Europese Studies het aanleren van kennis over Europese historische en relevante contemporaine ontwikkelingen (politiek en cultuur in brede zin) en, in specifieke gevallen, over het proces van Europese integratie, en voor de opleidingen Internationale Betrekkingen kennis van de complexiteit en de interdependentie van mondiale politieke, economische en culturele ontwikkelingen; voor alle opleidingen geldt dat zij inzicht bieden in de (historische en/of hedendaagse) meest relevante (internationale) kwesties, instituties en academische paradigma's;
2. De student zodanig te vormen dat hij zich in woord en geschrift goed op academisch niveau kan uitdrukken;
3. De student vertrouwd te maken met de waarde van de wetenschappelijke benadering, waar inzicht in theorie en methodologie en een optiek van relativiteit van interpretaties een wezenlijk onderdeel van uitmaken;
4. Een kader te bieden waarbinnen de student probleemgericht leert omgaan met de verworven theorie en kennis, en het verworven inzicht op een wetenschappelijke manier leert toe te passen op verschillende soorten (historische) bronnen en literatuur;
5. Een evenwicht te bieden tussen breedte en diepte van kennis en inzicht, waarbij het accent verschuift van breedte in de bachelor naar diepte in de master;
6. Studenten bewust te maken van de discipline- en nationale grenzen die worden overschreden dan wel geslecht in de praktijk van wetenschappelijk onderwijs en onderzoek;
7. De student de vaardigheden te leren die nodig zijn voor zelfstandige oriëntatie op relevante beroepssectoren.

De bacheloropleiding biedt een algemene en brede basisopleiding en leidt op tot een elementair academisch niveau. De masteropleiding biedt specialisatie en verdieping per vakgebied. Bij de masteropleiding is het ook denkbaar dat de specialisatie en verdieping meerdere vakgebieden bestrijken en/of een interdisciplinair karakter heeft.

3. Eindtermen en kwalificaties van de bacheloropleiding

Studenten die een bachelor hebben afgerond in een van de opleidingen die in het kader van de visitatie Geschiedenis, Europese Studies en Internationale Betrekkingen beoordeeld worden, beschikken over de volgende domeinspecifieke kennis en vaardigheden. Opleidingen kunnen naar de aard van het object van studie en de eigen invalshoek keuzes maken en accenten leggen.

Kennis

- Voor de opleidingen Geschiedenis kennis van en inzicht in historische epochen van de oudheid tot en met het heden en in de voornaamste ontwikkelingen in de geschiedwetenschap en historiografie; voor de opleidingen Europese Studies kennis van en inzicht in historische en actuele ontwikkelingen op Europees niveau of in een Europees vergelijkend perspectief, alsmede kennis van de belangrijkste historiografische, geesteswetenschappelijke en/of politiek-wetenschappelijke en theoretische stromingen in de studie van Europa, waaronder het proces van Europese samenwerking en voor de opleidingen Internationale Betrekkingen kennis van en inzicht in de ontwikkeling en de

onderlinge samenhang van belangrijke processen, instituties en ideeën in een internationaal / mondiaal perspectief, alsmede van de relevante theoretische benaderingen op het terrein van de internationale betrekkingen.

- Kennis van en inzicht in de eigentijdse ontwikkelingen vanuit een historisch/maatschappelijk/politiek/geesteswetenschappelijk/internationaal perspectief;
- Kennis van theoretische en wetenschapsfilosofische achtergronden en tradities van geschiedkundig onderzoek, dan wel (geesteswetenschappelijk en/of politiek wetenschappelijk) onderzoek op het terrein van de Europese Studies of het terrein van de geesteswetenschappelijke en/of politiek wetenschappelijke bestudering van de internationale betrekkingen;
- Besef van historische contexten; van Europese en van internationale / mondiale complexiteit, diversiteit en samenhang;
- Vermogen tot oordeelsvorming over historische processen en hun doorwerking in de eigen tijd; voor opleidingen Europese studies meer in het bijzonder oordeelsvorming over bijvoorbeeld bestuurlijke processen op bovennationaal niveau;
- Kennis van interdisciplinaire werkwijzen.

Vaardigheden

- In staat tot analyse van wetenschappelijke teksten en tot schriftelijke en mondelinge rapportage daarover;
- In staat tot snel verzamelen, selecteren en organiseren van secundaire literatuur en bronnen en hiermee zelfstandig kunnen werken;
- In staat tot het schrijven van een werkstuk volgens de eisen van de wetenschappelijke discipline;
- Het beheersen van voor het vakgebied relevante ICT-vaardigheden;
- In staat om vraagstukken te beoordelen dan wel in staat om vraagstukken vanuit een vergelijkend (disciplinair, internationaal, Europees en/of mondiaal) perspectief te beoordelen;
- In staat om theorie en methode toe te passen in praktijk-gerelateerde opdrachten;
- Het beschikken over flexibiliteit om de (historische en/of politiek wetenschappelijke) kennis en (historische en/of politiek wetenschappelijke) vaardigheden te integreren in een beroep dat niet strikt aansluit bij de opleiding;
- Studenten zijn zich bewust van de discipline- en nationale grenzen die worden overschreden dan wel geslecht in de praktijk van wetenschappelijk onderwijs en onderzoek;
- In staat tot zelfstandige oriëntatie op relevante beroepssectoren.

Academische attitude

- Blijk geven van het vermogen tot oordeelsvorming op het vakgebied mede gebaseerd op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke en ethische aspecten;
- Blijk geven van het vermogen tot reflectie op eigen verantwoordelijkheid;
- Respect tonen voor de meningen van anderen.

Afstemming op de arbeidsmarkt

Uit de opleiding blijkt dat de eindkwalificaties afgestemd zijn op de eisen van de arbeidsmarkt.

De bacheloropleidingen binnen het domein Geschiedenis, Europese Studies en Internationale Betrekkingen zijn vanuit beroepsperspectief overwegend generalistische opleidingen, die hun waarde op de arbeidsmarkt ontleen aan de academische vorming en vaardigheden die boven omschreven zijn.

Voor interdisciplinaire opleidingen Europese studies geldt in het bijzonder dat afgestudeerden in staat zijn om beleidsthema's en/of maatschappelijke vraagstukken vanuit verschillende perspectieven te analyseren en onderling op elkaar te betrekken

4. Eindtermen en kwalificaties masteropleiding

De masteropleiding bouwt wat kennis en vaardigheden betreft voort op de bacheloropleiding. Onderstaande eindtermen zijn van toepassing, afhankelijk van de keuze voor één of meerdere specialismen in de masteropleiding.

Studenten die een master hebben afgerond in één van de opleidingen die in het kader van de visitatie Geschiedenis, Europese Studies en Internationale Betrekkingen worden beoordeeld, dienen over de volgende kennis en vaardigheden te beschikken. Opleidingen kunnen hierin naar de aard van het object van studie en naar de aard van de eigen invalshoek keuzes maken en accenten leggen.

Kennis

- Kennis van en het vermogen tot actieve deelname aan de wetenschappelijke activiteiten van de discipline(s), in het bijzonder op het gebied van de gevolgde specialisatie. Dit impliceert voldoende kennis en inzicht voor het zelfstandig opzetten en uitvoeren van historisch onderzoek, dan wel geesteswetenschappelijk onderzoek naar Europese vraagstukken of geesteswetenschappelijk onderzoek naar internationale betrekkingen;
- Grondige kennis van en inzicht in de belangrijkste theorieën en de kernbegrippen, de onderzoeksmethoden en –technieken;
- Kennis van de complexiteit en diversiteit van het verleden en het vermogen om deze kennis bij de beoordeling van eigen en ander onderzoek toe te passen.

Vaardigheden

- Het beschikken over technische en theoretische vaardigheden om op een zelfstandige en wetenschappelijke wijze (historische en/of politiek wetenschappelijke) bronnen en literatuur te verzamelen, te analyseren en te beoordelen met als doel op een creatieve wijze verklarende of inzichtelijke werkhypothesen te formuleren en te toetsen en daarmee een bijdrage te leveren aan relevante wetenschappelijke debatten;
- In staat om theorie en methode toe te passen in praktijkgerelateerde opdrachten;
- Het beschikken over mondelinge en schriftelijke vaardigheden om de (historische en/of politiek wetenschappelijke) kennis en de resultaten van (eigen) wetenschappelijk onderzoek op een heldere en boeiende wijze kenbaar te maken aan zowel vakgenoten als het bredere publiek;
- In staat tot omgaan met divers en weerbarstig bronnenmateriaal.

Academische attitude

- Bereid en in staat tot rekening houden met sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke en ethische aspecten bij de oordeelsvorming over en analyse van complexe vraagstukken op het eigen vakgebied;
- Bereid en in staat tot reflectie op methodische, historische en ethisch-maatschappelijke aspecten van de betrokken wetenschap;

- Reflectie op morele vraagstukken, verband houdend met het eigen vakgebied.

Afstemming op de arbeidsmarkt

Afgestudeerden beschikken over voldoende van de genoemde vaardigheden om academische beroepen of functies te kunnen vervullen, waarvoor een wetenschappelijke masteropleiding, vereist of dienstig is. Onder academische beroepen worden beroepen verstaan, waarin duurzame kennisontwikkeling, -verwerving of -verwerking, bereidheid om nieuw en/of onontgonnen terrein te betreden en het dragen van verantwoordelijkheid samengaan.

5. Inhoud/programma bacheloropleiding

Tijdens de bacheloropleiding dienen studenten te worden ingewijd in het analyseren van teksten, in het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek en in het schrijven van wetenschappelijke teksten.

De verantwoordelijken voor de opleiding bezinnen zich op de toenemende noodzaak van kennis van de Engelse taal in het (geven van) onderwijs en in de wetenschappelijke communicatie.

In de bacheloropleiding wordt aandacht geschonken aan de maatschappelijke inbedding van het vakgebied.

De bacheloropleiding wordt afgesloten met een bachelorscriptie of een vergelijkbare opdracht.

6. Inhoud/programma masteropleiding

In de masteropleiding specialiseert de student zich in één of meerdere domeinen. Het programma biedt ruimte voor grondige bestudering van methodologie en theorie en voor de samenstellende of ondersteunende disciplines. In multidisciplinaire opleidingen wordt ruim aandacht besteed aan de integratie van de verschillende disciplines.

In het programma van de masteropleiding is voldoende ruimte aanwezig voor de ontwikkeling van de specifieke onderzoeksvaardigheden zodat een masterstudent in staat is een masterscriptie te schrijven op het vakgebied.

In de masteropleiding wordt aandacht geschonken aan de maatschappelijke inbedding van het vakgebied.

De verantwoordelijken voor de opleiding bezinnen zich op de toenemende noodzaak van kennis van de Engelse taal in het (geven van) onderwijs en in de wetenschappelijke communicatie.

Uit de wijze van presentatie van de masteropleiding blijkt dat de opleiding zich er rekenschap van geeft welke andere masteropleidingen er op het eigen en verwante gebieden bestaan en wat de plaats van de aangeboden masteropleiding daarbinnen is.

Bijlage 3: Beoogde eindkwalificaties

Bacheloropleiding Geschiedenis

De afgestudeerde:

- Heeft kennis van en inzicht in het vakgebied geschiedenis.
- Heeft kennis van en inzicht in de theoretische en methodologische grondslagen van de geschiedschrijving.
- Beschikt over algemene academische vaardigheden, in het bijzonder met betrekking tot: de geschiedenis.
- Is in staat om kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen, dat dit een professionele benadering van zijn/haar werk of beroep laat zien.
- Kan een praktijkvraag of probleem op het vakgebied herformuleren tot een duidelijke en onderzoekbare probleemstelling; de daarin vervatte begrippen op adequate wijze operationaliseren; een onderwerp zowel theoretisch als empirisch bestuderen, in onderlinge samenhang; het resultaat weergeven in een coherent betoog dat wordt afgesloten met een heldere, synthetiserende conclusie; de resultaten gebruiken voor het beantwoorden van de praktijkvraag of het bijdragen aan verheldering en zo mogelijk oplossing van het probleem; vormt een oordeel dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaalmaatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten.
- Is in staat om informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.
- Bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een masteropleiding aan te gaan.

Masteropleiding Geschiedenis

De afgestudeerde:

- Heeft diepgaande kennis van en inzicht in het vakgebied geschiedenis, in het bijzonder in de cultuurgeschiedenis dan wel de oorsprong en ontwikkeling van politieke en maatschappelijke instituties, vanaf de late middeleeuwen tot de huidige tijd;
- Heeft een grondige kennis van het vakgebied, inclusief de (interdisciplinaire) theorie en de methodologie;
- Heeft de vaardigheid om zelfstandig problemen op het terrein van geschiedschrijving te signaleren, formuleren, analyseren en eventuele oplossingen aan te dragen;
- Heeft de vaardigheid om onderzoek op historische vraagstukken uit te voeren en daarover te rapporteren op een wijze die voldoet aan de gebruikelijke disciplinaire normen;
- Beschikt over praktijkgerichte en academische vaardigheden, in het bijzonder met betrekking tot de geschiedenis;
- Is in staat om kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen, dat dit een praktijkgerichte benadering van zijn/haar werk of beroep laat zien;
- Is in staat om conclusies, alsmede kennis, motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.

Eindtermen masterprogramma Cultuurgeschiedenis

De afgestudeerde:

- Heeft diepgaande kennis van en inzicht in het vakgebied cultuurgeschiedenis;

- Heeft een grondige kennis van zowel de theorie als de methodologie van de cultuurgeschiedenis;
- Heeft de vaardigheid om zelfstandig problemen op het terrein van cultuurgeschiedenis te signaleren, formuleren, analyseren en eventuele oplossingen aan te dragen;
- Heeft de vaardigheid om onderzoek op cultuurhistorische vraagstukken uit te voeren en daarover te rapporteren op een wijze die voldoet aan de gebruikelijke academische normen;
- Beschikt over praktijkgerichte en academische vaardigheden, in het bijzonder met betrekking tot de cultuurgeschiedenis en de historische cultuur;
- Is in staat om kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen, dat dit een praktijkgerichte benadering van zijn/haar werk of beroep laat zien;
- Is in staat om conclusies, alsmede kennis, motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.

Eindtermen masterprogramma Politiek en maatschappij in historisch perspectief

De afgestudeerde:

- Heeft diepgaande kennis van en inzicht in het vakgebied geschiedenis, in het bijzonder in de oorsprong en ontwikkeling van politieke en maatschappelijke instituties vanaf de late Middeleeuwen tot de huidige tijd, en de invloed die dergelijke instituties hebben op sociale verhoudingen, economische welvaart en individueel en collectief welzijn;
- Heeft een grondige kennis van een specialisme binnen de opleiding, dan wel een gedegen kennis op het snijvlak van de opleiding en een ander vakgebied;
- Heeft de vaardigheid om zelfstandig problemen op het terrein van geschiedschrijving te signaleren, formuleren, analyseren en eventuele oplossingen aan te dragen;
- Heeft de vaardigheid om onderzoek op historische vraagstukken uit te voeren en daarover te rapporteren op een wijze die voldoet aan de gebruikelijke disciplinaire normen;
- Beschikt over praktijkgerichte en academische vaardigheden, in het bijzonder met betrekking tot: de geschiedenis;
- Is in staat om kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen, dat dit een praktijkgerichte benadering van zijn/haar werk of beroep laat zien;
- Is in staat om conclusies, alsmede kennis, motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.

Masteropleiding Internationale Betrekkingen

De afgestudeerde:

- Heeft diepgaande kennis van en inzicht op het gebied van de internationale betrekkingen, resp. “Internationale betrekkingen in historisch perspectief” en “Conflict Studies and Human Rights”;
- Heeft een grondige kennis van een specialisme binnen de opleiding, dan wel van een specialisme op het snijvlak van de opleiding en een ander vakgebied;
- Heeft de professionele en academische vaardigheden om zelfstandig problemen op het gebied van de internationale betrekkingen, resp. “Internationale betrekkingen in historisch perspectief” en “Conflict Studies and Human Rights” te signaleren, formuleren, analyseren en eventuele oplossingen aan te dragen;

- Heeft de vaardigheid om onderzoek op bovengenoemde terreinen vanuit een historisch en/of sociaal wetenschappelijk perspectief uit te voeren en daarover te rapporteren op een wijze die voldoet aan de gebruikelijke disciplinaire normen;
- Is in staat om kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen, dat dit een professionele benadering van zijn/haar werk of beroep laat zien;
- Is in staat om conclusies, alsmede kennis, motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.

Bijlage 4: Overzicht van de programma's

Bacheloropleiding Geschiedenis

Voltijd

Jaar 1			
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Inleiding Geschiedwetenschap	Geschiedenis van de Middeleeuwen	Moderne Geschiedenis	Eigentijdse Geschiedenis
Niveau 1	Niveau 1	Niveau 1	Niveau 1
Introductie Oudheid	Onderzoeksseminar I	Vroegmoderne tijd	Wereldgeschiedenis
Niveau 1	Niveau 1	Niveau 1	Niveau 1
Jaar 2			
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Themacursus voor 1800	Academische context	Onderzoeksseminar II	Onderzoeksseminar II
Niveau 2		Niveau 2	Niveau 2
Profileringsruimte	Themacursus	Grondslagen van de geschiedwetenschap	Profileringsruimte
	Niveau 2	Niveau 3	
Jaar 3			
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Academische context	Casuscursus	Onderzoeksseminar III	Onderzoeksseminar III
	Niveau 3	Niveau 3	Niveau 3
Profileringsruimte	Profileringsruimte	Profileringsruimte	Profileringsruimte

Deeltijd

Jaar 1			
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Introductie Oudheid	Geschiedenis van de Middeleeuwen	Moderne Geschiedenis	Eigentijdse Geschiedenis
Niveau 1	Niveau 1	Niveau 1	Niveau 1
Jaar 2			
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Inleiding Geschiedwetenschap	Onderzoeksseminar I	Vroegmoderne tijd	Wereldgeschiedenis
Niveau 1	Niveau 1	Niveau 1	Niveau 1
Jaar 3			
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Themacursus voor 1800	Themacursus	Onderzoeksseminar II	Onderzoeksseminar II
Niveau 2	Niveau 2	Niveau 2	Niveau 2
Jaar 4			
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Casuscursus	Academische context	Grondslagen van de geschiedenis	Academische context
Niveau 3		Niveau 3	
Jaar 5			
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Profileringsruimte	Profileringsruimte	Casuscursus	Casuscursus
Niveau 2 of 3	Niveau 2 of 3	Niveau 3	Niveau 3
Jaar 6			
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Profileringsruimte	Profileringsruimte	Onderzoeksseminar III	Onderzoeksseminar III
Niveau 2 of 3	Niveau 2 of 3	Niveau 3	Niveau 3

Programma Cultuurgeschiedenis

Doel	Blok	Cursus	Cursus
Fundering leggen: introductie, theorie, methodologie	1	Theorie van de cultuurgeschiedenis/Theory of cultural history docenten: prof. dr. Joris van Eijnatten, dr. Willemijn Ruberg, dr. Hendrik Henrichs	Onderzoeksseminar cultuurgeschiedenis deel 1: "Cultuur en macht"/"Research seminar I: Culture and power" docenten: dr. Joes Segal, prof. dr. Joris van Eijnatten
Oefenen: voor-traject master thesis, toepassing methodologie	2	Tutorial cultuurgeschiedenis/Tutorial cultural history docenten: prof. dr. Joris van Eijnatten, dr. Hendrik Henrichs, dr. Willemijn Ruberg, dr. Joes Segal, prof. dr. Paulo de Medeiros, dr. Barnita Bagchi	Onderzoeksseminar cultuurgeschiedenis deel 2: 'De macht van cultuur'/Research Seminar 2: The power of culture docenten: dr. Hendrik Henrichs, dr. Joes Segal
Verdiepen: keuzecursus, evt. te volgen in buitenland	3	Casuscursus 1 "De Romeinse Barok" docent: dr. Reinier Speelman Theme cursus 1 "Negotiating meaning and belonging: religious cultures in the European past" docenten: dr. David Bos, dr. Jo Spaans	Casuscursus 2 "Geschiedenis, cultuur en samenleving: practicum cultuurgeschiedenis" docent: prof. dr. Harald Hendrix Theme cursus 2 "Imagining the self and the other: Concepts of identity and alterity in European culture" lecturers: prof. dr. Ton Hoenselaars, prof. dr. R. A. Folger.
Academisch proefstuk:stage, onderzoek, eindverslag, thesis	4	Master thesis	Master thesis of portfolio: stage, product (website, tentoonstelling, enz), eindverslag

Programma Politiek en maatschappij in historisch perspectief

Doel	Blok	Cursus	Cursus
Fundering leggen: introductie in theorie en methodologie	1	Theoretische Verdieping 1: Democratie en democratisering Docent: prof. dr. Ido de Haan of Theoretical Foundations 2: Origins of Modern Society Docent: prof. dr. Lex Heerma van Voss	Onderzoeksseminar Politiek en Maatschappij in Historisch Perspectief Docenten: dr. Christianne Smit, dr. Martin Bossenbroek
verdiepen: vergroten van inzicht en analytisch vermogen	2	Historische Ontwikkelingen 1: Stad, staat en burgerschap Docenten: prof. dr. Ido de Haan, dr. Jessica Dijkman of Historical Developments 2: Growth and Inequality Docenten: prof. dr. Bas van Bavel	
specialiseren: keuze voor theoretische of praktijkgerichte variant; afstudeerwerkstuk	3	Tutorial Politiek en maatschappij in historisch perspectief Docenten: prof. dr. Ewout Frankema, dr. Christiaan van Bochove, dr. Frans Willem Lantink, dr. Geraldien von Frijtag of The Welfare State Docenten: prof. dr. Maarten Prak, prof. dr. Paul Schnabel	Thesis of stage en thesis
	4	Thesis of Stage en thesis	

Programma Internationale betrekkingen in historisch perspectief

Blok	Cursus
Blok 1	Wereldsysteem en Statenstelsel 7,5 EC Kennisverdieping en vaardighedentraining
Blok 1 en 2	Onderzoeksseminar 15 EC Verdiepend, toepassen kennis en vaardigheden, oordeelsvorming
Blok 2	Verdiepingscursus 7,5 EC Kennisverdieping en vaardighedentraining
Blok 3 en 4	Stage 15 EC Vaardighedentraining met oog op de beroepspraktijk Thesis 15 EC Verdiepend, toepassen en integreren kennis en vaardigheden, synthese data en theorie.

Programma Conflict Studies and Human Rights

Blok	Cursus
Blok 1 Verplichte cursussen	Analysis of Contemporary Violent Conflict Kennisverdieping en vaardighedentraining, 6 EC Conflict Politics & Policies 6 EC Kennisverdieping en vaardighedentraining Preparing Social Research (Part 1) 3 EC Toepassen kennis en vaardigheden, oordeelsvorming, methoden
Blok 2 Verplichte cursussen	Conflict Human Rights Nexus 6 EC Kennisverdieping en vaardighedentraining Literature Review 6 EC Toepassen en verdiepen kennis, oordeelvorming Preparing Social Research (Part 2) 3 EC (idem 1)
Blok 3 en 4	Research/Internship/Thesis Writing (See 'Menu of Available Programme Trajectories') 30 EC Toepassen en integreren kennis en inzicht, synthese data en theorie

Bijlage 5: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

In-, door- en uitstroomgegevens

Bacheloropleiding Geschiedenis

Voltijd

Instroom

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Instroom cohort	270	245	236	253	225	245	270
Herinschrijving cohort in aantallen	178	149	148	165	142	184	*
Herinschrijving cohort in procenten	66%	61%	63%	65%	63%	75%	*

* Geen gegevens beschikbaar.

Rendement

	Cohort	Grootte Cohort	Diploma behaald na n jaar						
			Geen diploma	1	2	3	4	5	6
Volledig cohort	2005	270	125		1	61	123	138	142
Herinschrijvers	2005	178	40		1	61	123	138	
Volledig cohort	2006	245	110	6	8	63	109	128	135
Herinschrijvers	2006	149	25	1	3	59	105	124	
Volledig cohort	2007	236	113	3	6	55	98	123	
Herinschrijvers	2007	148	46		3	52	94	102	
Volledig cohort	2008	253	115		5	53	138		
Herinschrijvers	2008	165	83		5	53	82		
Volledig cohort	2009	225	171			54			
Herinschrijvers	2009	142	140			2			
Volledig cohort	2010	245	242	1	2				
Herinschrijvers	2010	184							

Gemiddelde studieduur in maanden

Cohort	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	42	40	39	36	30	

Deeltijd

Instroom

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Instroom cohort	82	83	86	75	78	83	30
Herinschrijving cohort in aantallen	46	49	45	36	38	46	*
Herinschrijving cohort in procenten	56%	59%	52%	48%	49%	55%	*

* Geen gegevens beschikbaar.

Rendement

		Diploma behaald na n jaar						
	Cohort	Grootte Cohort	Geen diploma	1	2	3	4	5
Geschiedenis	2006	4	1		1	2		
Geschiedenis	2007	5	1		2	1	1	
Geschiedenis	2008	11	5		2	4		
Geschiedenis	2009	9	3	2	3	1		
Geschiedenis	2010	7	6		1			
Totaal		36	16 (44%)	18 (50%)	27 (75%)	35 (97%)	36 (100%)	

Gemiddelde studieduur in maanden

Cohort	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	59	37	21	21		

Masteropleiding Geschiedenis

Voltijd

Instroom

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Cultureel erfgoed*	10	18	16	17	31		
Comparative History	9	10	11	17	15		
Geschiedenis van politiek en cultuur	12	14	14	34	28		
Vroegmoderne geschiedenis	3	8	7	8	5		
Cultuurgeschiedenis						33	21
Politiek en maatschappij in historisch perspectief						26	26
Totaal	24	32	32	59	48	59	47

Rendement

		Diploma behaald na n jaar						
	Cohort	Grootte Cohort	Geen diploma	1	2	3	4	5
	2005							
Comparative history	2005	9	1	5	2	1		
Geschiedenis van politiek en cultuur	2005	12	3	2	6	1		
Vroegmoderne geschiedenis	2005	3			3			
Totaal		24	4 (17%)	11 (46%)	22 (92%)	24 (100%)		
	2006							
Comparative history	2006	10	2	6	1		1	
Geschiedenis van	2006	14	1	5	8			

politiek en cultuur								
Vroegmoderne geschiedenis	2006	8	1	1	3	2	1	
Totaal		32	4 (13%)	16 (50%)	28 (88%)	30 (94%)	32 (100%)	
	2007							
Comparative history	2007	11		5	5	1		
Geschiedenis van politiek en cultuur	2007	17	3	6	4	2	2	
Vroegmoderne geschiedenis	2007	7	1	2	2	2		
Totaal		35	4 (11%)	17 (49%)	28 (80%)	33 (94%)	35 (100%)	
	2008							
Comparative history	2008	11	3	7	5	2		
Geschiedenis van politiek en cultuur	2008	34	6	19	6	3		
Vroegmoderne geschiedenis	2008	8	1	3	2	2		
Totaal		59	10 (17%)	39 (66%)	52 (88%)	59 (100%)		
	2009							
Comparative history	2009	15	5	4	6			
Geschiedenis van politiek en cultuur	2009	28	3	13	10			
Vroegmoderne geschiedenis	2009	5	3	1	1			
Totaal		48	11 (23%)	29 (60%)	46 (96%)			
	2010							
Cultuurgeschiedenis	2010	33	8	19				
Politiek en maatschappij in historisch perspectief	2010	26	17	6				
Totaal		59	25 (42%)	50 (85%)				

Gemiddelde studieduur in maanden

Cohort	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Cultureel erfgoed	15	14	14	16	16	
Comparative history	15	17	15	16	15	
Vroegmoderne geschiedenis	19	25	18	21	14	
Geschiedenis van politiek en cultuur	19	17	22	14	16	
Cultuurgeschiedenis						13
Politiek en maatschappij in historisch perspectief						12

Deeltijd

Instroom

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Geschiedenis		4	5	11			
Geschiedenis van politiek en cultuur					7		
Vroegmoderne geschiedenis					2		
Cultuurgeschiedenis						3	4
Politiek en maatschappij in historisch perspectief						4	8
Totaal		4	5	11	9	7	12

Rendement

		Diploma behaald na n jaar						
	Cohort	Groote Cohort	Geen diploma	1	2	3	4	5
Geschiedenis	2006	4	1		1	2		
Geschiedenis	2007	5	1		2	1	1	
Geschiedenis	2008	11	5		2	4		
Geschiedenis	2009	9	3	2	3	1		
Geschiedenis	2010	7	6		1			
Totaal		36	16 (44%)	18 (50%)	27 (75%)	35 (97%)	36 (100%)	

Gemiddelde studieduur in maanden

Cohort	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Geschiedenis		28	31	27	32	21

Masteropleiding Internationale Betrekkingen

Instroom

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Internationale betrekkingen	87	83	74	81	68	80
Conflict Studies and Human Rights	28	25	23	36	32	42

Rendement, programma Internationale betrekkingen in historisch perspectief

			Diploma behaald na n jaar					
Cohort	Groote Cohort	Geen diploma	1	2	3	4	5	6
2005	87	12	12	53	69	71	74	75
2006	83	7	10	50	66	69	72	76
2007	74	6	11	49	62	66	68	
2008	81	12	6	48	64	69		
2009	68	19		33	16			
2010	80	57	4	23				

Rendement, programma Conflict Studies and Human Rights

			Diploma behaald na n jaar					
Cohort	Grootte Cohort	Geen diploma	1	2	3	4	5	6
2005	28	2	26					
2006	25	1	22	23	24			
2007	23	2	20	21				
2008	36		36					
2009	32		27	31	32			
2010	42	1	39	41				

Gemiddelde studieduur in maanden

Naam programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Internationale betrekkingen in historisch perspectief	22	23	21	22	22	16
Conflict Studies and Human Rights	11	12	11	12	12	11

Staf-studentratio

School	Onderwijs FTE	Aantal ingeschreven studenten	Ratio
Geschiedenis/ Kunstgeschiedenis	46.12	1866	40.5
Faculteit Geesteswetenschappen totaal	171.74	6327	36.8

Aantal contacturen per week

Bacheloropleiding Geschiedenis

De studielast van het voltijdse bachelorprogramma Geschiedenis is 180 EC. Voor de daadwerkelijke studielast in uren geldt de norm dat een student twintig uur per week per vak besteedt, inclusief college-uren. Voor het eerste studiejaar gaat het daarbij om standaard zes uren college per cursus, dus minimaal twaalf uur per week. In de rest van de studie varieert het van vier tot zes uur per cursus per week. Voor alle cursussen geldt een aanwezigheidsplicht. De deeltijdopleiding is slechts één keer in de week geprogrammeerd. Dit heeft ook gevolgen voor het aantal contacturen: maximaal vier uur.

Masteropleiding Geschiedenis

Onderwijsvorm / Fase	Aantal uur
Voltijd, semester 1	Vier uur per week per cursus
Voltijd, semester 2	Cursorisch onderwijs variërend van nul tot vier uur, afhankelijk van planning stage en/of scriptie

Voor een standaardcursus van 7,5 EC wordt gedurende tien weken vier uur geroosterd. In het tweede semester is een belangrijk deel van het onderwijs niet-cursorisch (stage en/of scriptie).

Masteropleiding Internationale Betrekkingen

Contacturen programma Internationale betrekkingen in historisch perspectief

Cursorische cursussen	Minimaal aantal contacturen
Blok 1 (2 cursussen)	8 uur per week
Blok 2 (2 cursussen)	8 uur per week
Niet-cursorische cursussen	Totale begeleidingsinput per student
Stage	12 uur
Thesis	24 - 36 uur

Contacturen programma Conflicts Studies and Human Rights

Cursorische cursussen	Minimaal aantal contacturen
Blok 1 (3 cursussen)	12 uur per week
Blok 2 (3 cursussen)	10 uur per week
Blok 2: Individuele begeleiding	1-2 uur per student in blok 2
Niet-cursorische cursussen	
Blok 3 en 4 afstudeertraject	3-6 contacturen per student in blok 3 en 4

Bijlage 6: Bezoekprogramma

Maandag 22 april 2013

Tijd		Naam	Functie
11.30-14.00	Inzien van documenten		
	Voorbereidend overleg	prof. dr. Marjan Schwegman	voorzitter
		prof. dr. Luc Francois	
		prof. dr. Jan Orbie	
		dr. Ulrich Tiedau	
		dr. Amanda Kluveld	
		Anne Stickers	
		Muriel Jansen	projectleider
14.00-14.45	Managementgesprek		
		prof. dr. Bert van den Brink	Vicedecaan Onderwijs
		prof. dr. Leen Dorsman	Onderwijsdirecteur GKg
		prof. dr. Maarten Prak	Hoogleraar Economische en sociale geschiedenis
		dr. Jolle Demmers	Programmacoördinator MA Conflict Studies and Human Rights/lid OC MA Geschiedenis
14.45-15.00	Overleg commissie		
15.00-15.45	BA studenten Geschiedenis		
		Arthur van 't Spijker	derdejaars student
		Jelle Wassenaar	tweedejaars student
		Kiki Calis	tweedejaars student
		Maarten Roos	tweedejaars student
		Tom Leijte	eerstejaars student
		Eline Kemps	eerstejaars student
		Marinde Hiemstra	derdejaars student
15.45-16.30	MA studenten Geschiedenis		
	1. MA Cultuurgeschiedenis	Suzanne van Diesen	student MA Cultuurgeschiedenis, voltijd NL track
	2. MA Cultuurgeschiedenis	Léjon Saarloos	student MA Cultuurgeschiedenis, voltijd EN track
	3. MA Cultuurgeschiedenis	Jocelyn Krusemijer	student MA Cultuurgeschiedenis, deeltijd EN track
	1. MA Politiek en maatschappij	Jankees Kuijs	student MA Politiek en maatschappij, voltijd, NL (theoretische variant)
	2. MA Politiek en maatschappij	Casper Palmano (Engelstalig)	student MA Politiek en maatschappij, voltijd, EN (praktijkgerichte variant)
	3. MA Politiek en maatschappij	Elly Welgraven	student MA Politiek en maatschappij, deeltijd, NL
16.30-16.45	Pauze, overleg commissie		
16.45-17.45	BA en MA docenten Geschiedenis		
	1. BA Geschiedenis	dr. Joes Segal	UD School GKg - Cultuurgeschiedenis
	2. BA Geschiedenis	dr. Carine van Rhijn	UD School GKg - Middeleeuwen

	3. BA Geschiedenis	dr. Saskia Stevens	Opleidingscoördinator BA Geschiedenis. UD School GKg - Ges. van de Oudheid en antieke cultuur
	1. MA Cultuurgeschiedenis	dr. Willemijn Ruberg	Programmacoördinator MA Cultuurgeschiedenis
	2. MA Cultuurgeschiedenis	prof. dr. Joris van Eijnatten	Hoogleraar Cultuurgeschiedenis
	1. MA Politiek en maatschappij	dr. Jessica Dijkman	Programmacoördinator MA Politiek en Maatschappij
	2. MA Politiek en maatschappij	prof. dr. Maarten Prak	Hoogleraar Economische en sociale geschiedenis
17.45-18.15	Alumni		
	1. MA Cultuurgeschiedenis	Michelle Rouwet MA	Alumnus MA Cultuurgeschiedenis (2011-2012)
	2. MA Cultuurgeschiedenis	Bethany Schouten MA	Alumnus MA Cultuurgeschiedenis (2011-2012)
	1. MA Politiek en maatschappij	Winny Bierman MA	Alumnus MA Politiek en maatschappij (2011-2012)
	2. MA Politiek en maatschappij	Allard Amelink MA	Alumnus MA Politiek en maatschappij (2011-2012)
	1. MA Ccs	Hans Rouw MA	Alumnus MA Conflict Studies and Human Rights (2007-2008)
	2. MA Ccs	Laura Lasance MA	Alumnus MA Conflict Studies and Human Rights (2008-2009)
	1. MA Internationale betrekkingen	Aline van Veen MA	Alumnus MA Internationale betrekkingen in hist. perspectief (2011-2012)
	2. MA Internationale betrekkingen	Rick van Hemert MA	Alumnus MA Internationale betrekkingen in hist. perspectief (2011-2012)

Dinsdag 23 april 2013

Tijd		Naam	Functie
8.30-9.00	Inzien van documenten		
	voorbereiding gesprekken	prof. dr. Marjan Schwegman	voorzitter
	inloopsprekuren	prof. dr. Luc Francois	
		prof. dr. Jan Orbie	
		dr. Ulrich Tiedau	
		dr. Amanda Klurveld	
		Anne Stickers	
		Muriel Jansen	projectleider
9.00-9.45	MA studenten IB/Ccs		
	1. MA Internationale betrekkingen	Jorne de Bruin	student, start september 2012
	2. MA Internationale betrekkingen	Jeanine de Roy van Zuidewijn	student, start september 2012
	3. MA Internationale betrekkingen	Jorien van Driel	student, start februari 2013
	1. MA Ccs	Christine Lindeloo	student, start september 2012
	2. MA Ccs	Luc Mes	student, start september 2012
	3. MA Ccs	Jeroen Rycken	student, start september 2012
9.45-10.30	MA docenten IB/Ccs		
	1. MA Internationale betrekkingen	dr. Peter Malcontent	Programmacoördinator MA Internationale Betrekkingen
	2. MA Internationale betrekkingen	prof. dr. Duco Hellema	Hoogleraar Geschiedenis van de internationale betrekkingen

	3. MA Internationale betrekkingen	dr. Mathieu Segers	UD Geschiedenis van de internationale betrekkingen
	1. MA Ccs	dr. Jolle Demmers	Programmacoördinator MA Conflict Studies and Human Rights
	2. MA Ccs	dr. Chris van der Borgh	UD Centre for Conflictstudies
	3. MA Ccs	dr. Mario Fumerton (ENGELSTALIG)	UD Centre for Conflictstudies
10.30-10.45	Overleg commissie		
10.45-11.30	OC leden BA en MA Geschiedenis		
	1. OC MA Geschiedenis	dr. mr. Frans Willem Lantink	Voorzitter OC MA Geschiedenis
	2. OC MA Geschiedenis	dr. Damian Pargas	Personeelslid OC MA Geschiedenis
	3. OC MA Geschiedenis	Joost van Zuijlekom	studentlid OC MA Geschiedenis
	1. OC BA Geschiedenis	dr. Rolf Strootman	voorzitter OC BA Geschiedenis
	2. OC BA Geschiedenis	dr. Janneke Raaijmakers	Personeelslid OC BA Geschiedenis
	3. OC BA Geschiedenis	Wouter Le Febre	studentlid OC BA Geschiedenis
	OC Ma	dr. Jolle Demmers	
11.30-12.15	Examencommissies en studieadviseurs		
	1. EC MA	prof. dr. Joris van Eijnatten	Voorzitter EC Academische masters
	2. EC MA	dr. Rob van Gerwen	personeelslid EC Academische masters
	1. EC BA	dr. Ed Jonker	Voorzitter EC Bachelor Geschiedenis
	2. EC BA	dr. Guido de Bruin	personeelslid EC Bachelor Geschiedenis
	1. Studieadviseur	drs. Matty Kleine	Studieadviseur GES BA en GES MA voltijd
	2. Studieadviseur	Monique van Ruyven	Studieadviseur GES BA en GES MA deeltijd en Ccs
	Ambtelijk secretaris	drs. Marijn Smeets	Ambtelijk secretaris School GKg
12.15-13.30	Pauze commissie + voorbereiden eindgesprek		
13.30-14.15	Eindgesprek management		
		prof. dr. Bert van den Brink	Vice decaan Onderwijs
		prof. dr. Leen Dorsman	Onderwijsdirecteur GKg
14.15-16.45	Opstellen voorlopige bevindingen		
16.45-17.00	Mondelinge presentatie voorlopige bevindingen		
17.00-18.30	Afsluitende borrel		

Bijlage 7: Bestudeerde afstudeerscripties en documenten

Voor het bezoek heeft de commissie de afstudeerscripties bestudeerd van de studenten met de volgende studentnummers:

Bacheloropleiding Geschiedenis

3291030	3244563	3372006	0264687	3291057
3250717	3337634	3298167	3164373	3149900
3540103	3006646	3540014	3351327	3407942
3349594	3367495	3411206	3237273	3338002
8307938	3369730	3400042	3152855	3359859

Masteropleiding Geschiedenis

3167380	3152774	3287130	3635708	3362175
3375447	0467472	0414301	3137473	3214079
3233200	3189945	3127958	3239756	3633446

Masteropleiding Internationale Betrekkingen

0100250	3281353	3554139	3007081	3168352
3128318	3629945	3036138	3629236	3245128
3042405	3554392	0432857	3182827	3054756

Tijdens het bezoek heeft de commissie onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels als *hard copies* en deels via de elektronische leeromgeving):

Van de genoemde cursussen in elk geval de volgende documentatie:

- Studiehandleiding
- Verplichte literatuur
- Toetsopgaven met bijbehorende beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen)
- Een representatieve selectie van feitelijk gemaakte toetsen (zoals presentaties, stages, assessments of portfolio's) en beoordelingen: 15 per cursus waarvan 5 zessen, 5 zevens en 5 achten en hoger)
- Resultaten van vakevaluaties van de afgelopen twee studiejaar

Bacheloropleiding Geschiedenis

- Introductie Oudheid (niveau 1)
- Moderne Geschiedenis (niveau 1)
- Global Economic History (niveau 2)
- Onderzoeksseminar II (niveau 2)
- Grondslagen van de geschiedwetenschap (niveau 3)
- New Light on the Dark Ages (blok 1)

Masteropleiding Geschiedenis

- Theorie van de cultuurgeschiedenis (MA Cultuurgeschiedenis)

- Onderzoeksseminar cultuurgeschiedenis deel 2 'De macht van cultuur' (MA Cultuurgeschiedenis)
- Historical Developments 2 (MA Politiek en Maatschappij in Historisch Perspectief)
- Theme cursus 2 'Imagining the self and the other: Concepts of identity and alterity in European Culture' (MA Cultuurgeschiedenis)
- The Welfare State (MA Politiek en Maatschappij in Historisch Perspectief: praktijkgerichte variant)

Masteropleiding Internationale Betrekkingen

- Wereldsystemen en Statenstelsel (MA Internationale Betrekkingen in historisch perspectief)
- Verdiepingscursus (MA Internationale Betrekkingen in historisch perspectief)
- Conflict Politics & Policies (MA Conflict Studies and Human Rights)
- Literature Review (MA Conflict Studies and Human Rights)
- Preparing Social Research (part 2) (MA Conflict Studies and Human Rights)

Bijlage 8: Onafhankelijkheidsverklaringen

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE *Maijan Schwegman*

NAAM: *Luttik Oudorp 27*

ADRES: *1811 MT Alkmaar*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE *Geschiedenis, 18 en Europese Studies*

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Alkmaar*

DATUM: *17 oktober 2012*

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Luc FRANÇOIS*

ADRES: *Chrysantenbeemd 19
B-8400 Oostende
België*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING.

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS:

Utrecht

DATUM:

18.10.2012

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: Jan Orban

ADRES: Ledingsloot 73
3050 Ledingsloot
België

IS ALS DESKUNDIGE / ~~SECRETARIS~~ GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS:

Utrecht

DATUM:

18/11/2012

HANDTEKENING:

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized, cursive script that is difficult to decipher but appears to be a personal name.

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: ULRICH TIEDAU

ADRES: 10 LAWRENCE ROAD
RICHMOND, SURREY
TW10 7LR
VERENIGD KONINKRIJK

IS ALS DESKUNDIGE / ~~SECRETARIS~~ GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *UTRECHT*

DATUM: *18/10/2012*

HANDTEKENING: *Wim Tiedan*

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *A. A. Kluyeld-Reyense*

ADRES: *Rosekij 46 D 16228DH Maarsbergen*

IS ALS DESKUNDIGE / ~~SECRETARIS~~ GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Utrecht*

DATUM: *18-10-2012*

HANDTEKENING:

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'A. de Vries', written over a horizontal line.

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: Anne Stickers

ADRES: Zoutstraat 27
9712 TB Groningen

IS ALS DESKUNDIGE / ~~SECRETARIS~~ GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE
AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN
VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN
WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER
REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Utrecht

DATUM: 18 - 10 - 2012

HANDTEKENING:

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'D' followed by several loops and a horizontal line across the bottom.

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: J. van Herwaarden

ADRES: Ijsseldijk 115, 2924 AZ Krimpen aan den IJssel

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE
AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN
VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN
WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER
REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Rotterdam

DATUM: 10 december 2012

HANDTEKENING:

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'M' followed by a series of connected loops and a long, sweeping horizontal stroke extending to the right.

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: MURIEL JANSEN

ADRES: WAGENDWARSTRAAAT 70
3581 NN UTRECHT

IS ALS ~~DESKUNDIGE~~ / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE
OPLEIDING: ~~GESCHIE~~

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET
BOVINGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON,
ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN
VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN
DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN
BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE
AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN
VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN
WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER
REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *UTRECHT*

DATUM: *29-10-2012*

HANDTEKENING:

A large, stylized handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke at the bottom.

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: Melissa Frederike

PRIVÉ ADRES:

IS ALS ~~DEKUNDE~~ / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

Geschiedenis, Internationale Betrekkingen & Europese Studies

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE
AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN
VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN
WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER
REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Utrecht

DATUM: 26/09/2013

HANDTEKENING:

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.